

PENTAGRAM

THEMANUMMER

LICHT OVER MEXICO

In talrijke legenden in Midden-Amerika wordt Quetzalcóatl, de gevederde slang, weergegeven als de hoogste manifestatie van het goddelijke in de wereld van de uiterlijke vorm...

INHOUD

- 2 INLEIDING
- 3 POPOL VUH
- 7 DE VELE VOLKEN VAN MEXICO
- 14 WAAR ZON EN MAAN ZICH VERENIGEN
- 16 VERDRAAIDE WAARHEID
- 20 GODSDIENST ZIT DE MENS IN HET BLOED
- 25 TIJDPERKEN
- 31 DE GRAFTOMBE VAN PACAL VOTAN
- 36 HET BALSPEL VAN DE MAYA'S
- 40 DE TIJDREKENING VAN DE MAYA'S
- 43 MODERNE MAYA'S
- 47 DE AARDE IS EEN DROOMWERELD
- 49 QUETZALCÓATL
- 53 VANUIT DE HEMEL GEZIEN WORDEN
- 56 STENEN SPREKEN
- 58 ATLANTIS
- 63 WAAR HET LICHT EENMAAL GESCHENEN HEEFT...

27STE JAARGANG NR. 6
NOVEMBER/DECEMBER 2005

INLEIDING

Deze editie van Pentagram verhaalt over de eeuwenoude, voor velen wellicht onbekende en mysterieuze, Mexicaanse culturen en hun achtergronden. Het geheel geeft in meerdere opzichten een veelzijdig en kleurig beeld van Mexico, gezien vanuit uiteenlopende invalshoeken. Ook krijgen enkele ontwikkelingen in de moderne tijd aandacht.

Er is gepoogd het heidense en beperkte beeld, dat de *conquistadores* en de kerk hebben geschetst, enigermate recht te zetten. Wij willen hiermee laten zien dat de universele stuwkracht tot herstel en voortgang van de mensheid ook in Midden-Amerikaanse beschavingen op velerlei wijze tot uitdrukking is gekomen.

De in Mexico teruggevonden symboliek lijkt op het eerste gezicht niet overeen te stemmen met de westerse cultuuruitingen, die gebaseerd zijn op Griekse, Romeinse en joodse invloeden. Door enige studie wordt het duidelijk dat de bron dezelfde is. Hoe zou het ook anders kunnen?

De opzet van deze editie is wat anders dan anders omdat deze 'special' een beschrijving geeft van een land met zijn specifieke en bijzondere culturen en zijn geschiedenis. Hoewel de verhalen op zichzelf staan, vormen zij een samenhangend geheel, waarmee we trachten een veelzijdig beeld te geven. Dit beeld is te vergelijken met een oeroude boom. De takken en bladeren mogen ver uit elkaar zijn gegroeid, toch worden de wortels van de boom gevoed door de levenssappen van de ene bron, die al het bestaande draagt en in stand houdt.

De redactie

Sculptuur van een jaguar, een van de drie grote mysteriedieren van Mexico

POPOL VUH

Dit is de oude overlevering... nog bestaat het eerste boek, zoals het eens geschreven is, maar verborgen is het voor de zoekende, de vorsende. Machtig voorwaar de beschrijving en de boodschap hoe alles geschapen werd. Hoe hemel en aarde ontstonden. Hoe de vier uiteinden der wereld, de vier zijden werden bepaald en tekens werden geplaatst. Hoe de ruimte van de hemel en de aarde werd uitgemeten.

Aldus het voorwoord van de indiaanse verteller van de Popol Vuh, het heilige boek van de Maya's. Het bevat de weerslag van een eeuwenoude mythe over de schepping van hemel en aarde. Over de mens. Eén van de vele mondelinge overleveringen daarvan hebben de Quiché Maya's in Guatemala op een gegeven moment opgetekend. Het wordt ook wel het *Boek van de Raad* genoemd. Het boek kent twee delen: schepping en heldenleven en de geschiedenis van een volk.

In het begin van de achttiende eeuw werd deze tekst aan de kennelijk vertrouwenwekkende en oprechte jonge Spaanse padre Francisco Ximenez – die in 1688 met een scheepslading geestelijken was overgevaren – toevertrouwd. De padre heeft de tekst nauwgezet overgeschreven en in het Spaans vertaald. Daarna gaf hij de originele tekst terug. Men vermoedt dat deze oorspronkelijke tekst nu nog bestaat.

De Popol Vuh is – naast de drie Mayacodices van Dresden, Parijs en Madrid en nog enkele andere geschriften – de enige op schrift gestelde en bewaard gebleven getuigenis van de diepgaande kennis en wetenschap van de Maya's. Samen behoren deze geschriften tot de belangrijkste bronnen van de Mayacultuur. Zij geven ons inzicht in de belevings- en gedachte-wereld van de Maya's, voor zover wij deze kunnen bevatten. De inhoud en het taalgebruik lijken soms vreemd en de symboliek is anders en veelal nog onbegrepen, maar het geheel roept toch een gevoel van verwantschap op, alsof het iets is wat we wel herkennen, maar waarvan de betekenis ergens diep verborgen ligt.

«*Dat is de boodschap...*» zo begint het scheppingsverhaal van de Maya's.

«*In den beginne...*» zo begint het boek *Genesis* van de Bijbel.

«*Toen daarboven...*» zo begint het Babylonische scheppingsepos *Enuma elisj*, waarvan het *Gilgamesj-epos* een onderdeel is.

Ze hebben veel gemeen, blijkt bij nadere beschouwing. Alle geven zij een beeld van het ontstaan van de macrokosmos, de wereld en de mens, aangepast aan het voorstellingsvermogen en het bewustzijn van de mens van toen. Zij vertellen over de verdrijving uit een paradijselijk bestaan, over het bouwen tot in de hemel, over grote rampspoeden van vuur en water die over de wereld zijn gekomen, over het aanspoelen van een schip op een berg en over de uiteindelijke terugkeer in het rijk van het licht. De Popol Vuh geeft dezelfde gebeurtenissen weer!

In de westerse wereld heeft het schiepingsepos van de Maya's tot nu toe weinig aandacht getrokken. Wellicht omdat het meer het karakter heeft van een geheim boek en misschien ook omdat de wortels van de westerse cultuurgeschiedenis vooral in de Joods-Egyptische, Grieks-Perzische, en Indiase godsdiensten en culturen liggen. Dat is onterecht; de Popol Vuh verdient een gelijkwaardige plaats in de reeks grote verhalen die ons verbinden met de dageraad der mensheid.

Na de Spaanse inval en de vernietiging en ineenstorting van de Mayacultuur in 1524 hebben enkele vooraanstaande Maya's nog getracht iets van hun cultuur voor het nageslacht te bewaren. Zo ontstonden de *Chilám Balám*, de boeken van de jaguarpriesters. De beschrijvingen in deze boeken en de annalen over de erediensten en geloofsaspecten zijn met het oog op de inquisitie echter zeer terughoudend en gesluierd.

De Franse abbé Brasseur de Bourbourg deed veel om de visie van de Maya's wereldkundig te maken. In 1861 publiceerde hij: *Popol Vuh. Le Livre Sacré et les mythes de l'antiquité américaine*. Zijn boek is vooral gebaseerd - zoals later bleek - op een Spaanse vertaling van de tekst van Ximenez, die in de nalatenschap van Brasseur de Bourbourg werd aange troffen. Alle uitgaven die daarna zijn verschenen baseren zich op Brasseurs beschrijvingen en interpretaties.

De tekst van Ximenez was verloren geraakt, nadat die in 1730, na de dood van de padre in een klooster in Guatemala was terechtgekomen. Na veel omzwervingen kwam het origineel weer boven water, samen met andere geschriften van zijn hand. In 1941 heeft Adrian Recinos, destijds afge zant van Guatemala in de USA, dit zo belangrijke geschrift bij toeval

weer teruggevonden in de Newberry Library te Chicago. Zijn vertaling, *Popol Vuh, Las historias antiguas del Quiché*, werd in 1947 gepubliceerd.

De schrijver Wolfgang Cordan (pseudoniem voor H.W. Horn), die zich zeer in de Maya-cultuur verdiept heeft, is erin geslaagd de Popol Vuh uit de oorspronkelijke taal der Quiché Maya's te vertalen en toe te lichten. Deze vertaling werd in 1977 onder de titel: *Popol Vuh – Das Buch des Rates* voor de eerste keer gepubliceerd. In dit artikel is voornamelijk gerefereerd aan zijn vertaling.

DE SCHEPPING VAN DE WERELD

De schepping van het al, de wereld en de mens begint in de Popol Vuh met de zinnebeeldige woorden:

«Dat is de boodschap: eens was er het rustende heelal. Geen zuchtje. Geen geluid. Roerloos en zwijgend de wereld. En de ruimte des hemels was leeg. Dat is de eerste boodschap, het eerste woord. Nog was er geen mens, geen dier. Vogels, vissen, schaaldieren, bomen, stenen, grotten, ravijnen bestonden niet. Geen gras, geen woud. Alleen de hemel was er.

Nog was het aangezicht der aarde niet ontsluierd. Alleen de stille zee en de wijde ruimte van de hemel. Nog was niets verbonden. Niets gaf geluid, niets bewoog, niets verstoorde, niets verbrak het zwijgen van de hemel. Nog had niets zich verheven. Alleen was er het rustende water, de stille zee, eenzaam en zwijgend. Niets anders.

Onbeweeglijk en stom was de nacht, de duisternis. Maar in het water, door licht omstraald waren zij: de schepper en de vormer, de overwinnaar Tepeü en de groengevederde slang Gucumátz en de verwekkers. Onder groene en blauwe veren waren zij verborgen, daarom zegt men groengevederde slang.

Grote wijsheid en grote kunde is hun

wezen. Daarom was er de hemel en het hart van de hemel dat Cabavil heet, hij-die-in-het-donker-ziet. Zo wordt verteld.

In het duister van de nacht kwamen Tepeü en Gucumátz samen en spraken met elkaar. «Aldus sprekend beraadden zij zich en overlegden; zij kwamen overeen en hun woorden en gedachten stemden zij op elkaar af. En zij zagen terwijl zij overlegden dat samen met het licht de mens zou moeten verschijnen.»

Zo besloten zij tot de schepping en de groei van de bomen en slingerplanten, het begin van het leven en de schepping van de mens. Zo werd beslist in de nacht en de duisternis door het hart van de hemel.»

De in de Popol Vuh opgeroepen beelden, de scheppingen, vormopenbaringen en bewustzijnsstadia van de creaties en de rollen der goden en halfgoden, het afdalen in en de reis door de onderwereld, het doen van wonderen vertonen duidelijke overeenkomsten met onder meer H.P. Blavatsky's zeven stanza's uit het *Boek van Dzian* en de Sumerische mythologie. Maar ook elementen uit de Egyptische overleveringen, uit het boek Genesis en de oude Griekse mysteriën

komen erin terug.

In alle werelddelen treffen wij mythen en overleveringen aan uit de oudheid die, cultuurbepaald, de schepping beschrijven en ook de innerlijke reis van de mens op symbolische wijze weergeven. De goddelijke zonnejongelingen Hunahpú en Ixbalanqué (te vergelijken met het man-vrouw principe van de ware mens) gaven zich gevangen aan het schaduwrijk van de aarde, in Xibalba, in de Hades van de Maya's en overwonnen het kwade.

«Hierna stegen zij op, midden in het Licht, tot de hemel verhieven zij zich terstond. Tot zon werd de een, tot maan de ander. Licht vervulde de koepel van de hemel en het aangezicht der aarde.»

De Popol Vuh verhaalt dat de mens als vierde schepping geschapen werd uit maïs, het symbool van de Zon. De mens wordt dus gezien als kind van de Zon, van geestelijke kracht. Dit heeft onmiskenbaar verwantschap met de uitspraak dat de mens naar Gods beeld en gelijkenis is geschapen.

«Men zegt dat de eerste vier mensen, Bosjaguar, Nachtjaguar, Heer van de nacht en Maanjaguar geschapen en gevormd zijn uit maïsbrij en dat zij geen

De schepping van de wereld met haar bewoners en schepselen. Diego Rivera (1886-1957) vond inspiratie voor dit schilderij in de zestiende-eeuwse Quiché-Mayatekst van de Popol Vuh

moeder hadden.

Zij werden niet geboren, noch verwekt. Door een wonder werden zij *geschapen*.»

Over deze eerste mensen getuigt de *Popol Vuh*:

«Verstand was hun geschonken. Zij schouwden naar binnen en tevens keken zij in de verte; zij kwamen zover dat zij alles zagen, alles kenden wat er op de wereld bestaat. Wanneer zij keken zagen zij dadelijk alles in de omtrek en rondom zagen zij de koepel van de hemel en het binnenste van de aarde.

Alle dingen die ver weg waren zagen zij, zonder zich te bewegen. Onmiddellijk zagen zij de gehele aarde, en zij zagen die vanaf de plaats waar zij stonden.

Groot was hun wijsheid. Hun blik reikte tot aan de bossen, de rotsen, de leguanen, de zeeën, de bergen en de dalen. Zij waren in waarheid wonderbaarlijke mensen: Bosjaguar en Nachtjaguar, de Heer van de nacht en Maanjaguar...

Dadelijk zagen de mensen alles, wat er in de wereld was... Spoedig kenden zij alles. En zij doorvorsten de vier windrichtingen en de vier hemelrichtingen en het aangezicht der aarde.»

Maar de schepper en de vormer vonden hen te hoogmoedig. «Waren zij niet louter schepsels en maakwerk? Wat, wanneer zij zich niet zouden vermenigvuldigen? En zij lieten hun verlangens wat onderdrukken, want wat zij zagen was niet goed. Moesten zij tenslotte gelijk zijn aan ons, die hen schiepen en die tot in de verte kunnen zien, alles weten en alles zien?» Zo spraken zij en tegelijkertijd veranderden zij de aard van hun werken en hun schepsels.

«Het hart van de hemel wierp een sluier over hun ogen. En die werden troebel, zo als er een ademtocht over een spiegel gaat. Hun ogen betrokken: zij konden nog slechts zien wat dichtbij was, alleen wat duidelijk was.

Zo werden de wijsheid en alle kennis van de vier mensen van de oorsprong en het begin vernietigd.

Zo werden onze voorouders, onze voorvaderen geschapen en gevormd, door het hart van de hemel, door het hart van de aarde...

Toen kwamen ook de echtgenoten, toen werden de vrouwen geschapen. God zelf maakte ze heel zorgvuldig. En zo verschenen zij gedurende de slaap, de werkelijk schone vrouwen aan de zijde van Bosjaguar, Nachtjaguar, aan de zijde van de Heer van de nacht en naast Maanjaguar. Hun namen waren: Hemelwater, Bronwater, Kolibriwater en Papegaaienwater. Dit zijn de namen van de vrouwen, die de eerste meesteressen waren.

Zij verwekten de mensen, de kleine en de grote stammen... Verschillend waren de namen van allen, toen zij zich daar in het oosten vermeerderden... Ginds vanuit het oosten kwamen zij gezamenlijk... De zon was nog niet geboren en niet het licht, toen zij zich vermeerderden... Er waren vele donkere en lichte mensen. Mensen van allerlei stand, mensen met een heel verschillende taal, wonderlijk was het hen te horen...»

De schepping die in de *Popol Vuh* zo kleurrijk wordt uitgebeeld, eindigt tenslotte met de woorden:

«...Daar zagen zij de opgang van de zon. Zij hadden één enkele taal. Noch hout, noch steen vereerden zij en het woord van het hart van de hemel en het hart van de aarde herinnerden zij zich...

‘Laat het licht worden, laat het morgenrood verschijnen.’ Zo spraken zij, terwijl zij het opgaan van de zon, de dageraad verwachtten. En terwijl zij op de zon wachtten, beschouwden zij de morgenster, de grote ster, die aan de zon voorafgaat, welke het hemelgewelf verlicht en het aangezicht der aarde; die de schreden der mensen verlicht die geschapen en gevormd zijn.»

DE VELE VOLKEN VAN MEXICO

Een kort overzicht

De eerste mensen in Mexico waren volgens de klassieke opvattingen jagers en verzamelaars. Tot voor kort was de meest gangbare opvatting dat ze afkomstig waren uit volkeren die zo'n 50.000 jaar geleden over de Beringstraat vanuit Azië het Amerikaanse continent hebben bevolkt. Volgens andere opvattingen is dat problematisch, omdat in die tijd Noord-Amerika onder een zeer dikke ijslaag zou hebben gelegen.

De vroegste sporen van menselijke aanwezigheid in Mexico dateren van ongeveer 20.000 v. C.. De periode van 7000 tot 2000 v. C. wordt wel de archaische periode genoemd. Men begon zich her en der te vestigen. Zo rond 2000-1500 v. C. ontstonden de eerste vestigingen en daaruit ontspoot, zo neemt men aan, een religieuze en rituele cultuur.

De beschaving van het oude Mexico wordt vaak verdeeld in drie grote perioden:

- de preklassieke periode (1500 v. C.-200 v. C.),
- de klassieke periode (200 v. C.-950 n.C.) en
- de postklassieke periode (950 n.C.-1500 n.C.).

Ah Musem Cab, de god van de angelloze bijen; afgebeeld als een neerdalende God. Vaak wordt verteld dat hij van Venus komt

DE PERIODE VAN DE OLMEKEN

De preklassieke periode was de bloeitijd van de Olmeken, een tijdperk dat door de wetenschap ook wel de moedercultuur wordt genoemd. In deze periode ontstonden in de laaglanden langs de Golf van Mexico de eerste ceremoniële centra. Uit die tijd zouden de eerste stenen

bouwwerken stammen met een piramidale structuur. Belangrijke centra waren San Lorenzo (1200 v. C.) en La Venta (900 v. C.). Niemand kan zeggen hoe oud de Olmeekse beschaving is en waar deze vandaan komt. Niettemin zijn er verschillende aanwijzingen dat er relaties met het Afrikaanse continent hebben bestaan.

Afgezien van ruïnes van onverklaarbare bouwwerken – wat te denken van een kunstmatig plateau, meer dan dertig meter hoog, als onderdeel van een immens bouwwerk van 1,2 kilometer lang en zevenhonderd meter breed – en de beroemde beeldhouwwerken van gezichten met negroïde trekken (gigantische monolithische hoofden met een gewicht van twintig ton of meer) heeft men nog nooit het skelet van een ‘Olmeek’ gevonden. Toch moeten de binaire rekenwijze en de overbekende Mayakalenders ook van de Olmeken of hun voorgangers afstammen. Recent archeologische vondsten wijzen erop dat de beschaving van de Olmeken in zijn geheel en volledig ontwikkeld opdook. Hoe kan dat? Hoe kwamen de Olmeken aan zo'n verfijnde en hoogwaardige wetenschap? Het zijn verschijnselen die de moderne we-

Tula. Negen meter hoge beelden die 'de Atlanten' worden genoemd

Mitla en hun cultuur werd met name gekenmerkt door prachtige iconen.

In Midden-Mexico (het gebied rond Mexico-stad) ontstonden volgens de wetenschap aan het einde van de preklassieke periode twee culturen: de Cuicuilco en de Teotihuacán. Hun eerste tempelplaats werd in 100 n. C. verwoest door een vulkaan, waarna de cultuur van Teotihuacán zou zijn opgebloeid. Deze tempelstad, ten noorden van Mexico-stad, is waarschijnlijk veel ouder en naar de oorsprong ervan wordt gegist. Teotihuacán groeide aan het begin van de klassieke periode uit tot een metropool met een populatie van meer dan 200.000 inwoners; ze vormde een van de grootste steden

van de toenmalige wereld. Haar bloeitijd was van 250-700 n. C.. De stad werd in 725 n. C. verwoest en twee eeuwen later was ze geheel verlaten.

In dezelfde klassieke periode floreerde in de staat Veracruz de cultuur van El Tajín. Deze cultuur

is vooral bekend om haar balspel, een spel dat ook bij de Maya's een belangrijk onderdeel van hun rituelen uitmaakte. Het Mayavolk bewoonde een enorm grondgebied: 900 km van noord tot zuid; van de kust van het noorden van Yucatán tot aan die van de Stille Oceaan, en 500 km van het noordoosten tot het zuidwesten, tussen de monding van de rivier Usumacinta en de Golf van Honduras. Er worden tenminste drie grote streken onderscheiden, en elk van hen wordt gekenmerkt door specifieke culturele vormen

Deze reusachtige stenen hoofden zijn aangetroffen op verschillende van de belangrijkste Olmeekse centra in Mexico

Maya-complex in het Antropologisch Museum in Mexico-stad

en een bepaald historisch traject: de hoge gebieden van Guatemala en El Salvador, aan de kust van de Stille Oceaan; de lage gebieden van het zuiden, ten noordoosten van Chiapas en ten zuiden van Campeche, en de lage gebieden van het noorden, het huidige schiereiland Yucatán.

De meest bekende concentratie van de Mayacultuur bevond zich vooral in het oosten van Mexico, in de staat Chiapas en in Yucatán. De eerste Mayabeschaving dateert men rond 300 v. C. en liep tot 250 n.C. De oudste gedateerde inscriptie, daterend uit 292 v. C., is gevonden in Tikal. In de klassieke periode floreerde de cultuur met name in de laaggelegen gebieden. Het hoogtepunt lag ongeveer rond 300-800 n. C.. Aan het eind van die periode was er met name op het schiereiland Yucatán nog veel ontwikkeling. Zo zijn er de bekende Puuc-stijl (800-1000 n.C.) en de beroemde tempelstad Chichén Itzá. Tussen 950 en 1200 n.C.

werden de meeste steden in dit gebied, soms vrij plotseling, verlaten. Chichén Itzá beleefde wel nog een hoogtepunt tussen 1000 en 1250 n.C. maar dit kwam vooral door de invasie van een nieuwe bevolkingsgroep uit het noordwesten. Men is de mening toegedaan dat dit de Tolteken waren, die in de post-klassieke periode domineerden.

De grote sociale en geestelijke invloed die door de Maya's werd uitgeoefend in heel Midden-Amerika maakte dat de Tolteken (in het Náhuatl betekent deze naam 'meester-bouwers'), één van de grote takken van de Náhuatlacas of Nahuas-stammen, een *theocratie* vestigden die op godsdienstige principes van de Maya's werd gebaseerd. Later, toen het Mayavolk onderging en het militaire geweld van de Tolteken opkwam, en nog recenter dat van de Azteken – zo is de gangbare opvatting – ging de geestelijke essentie verloren, en gleed een sluier van onwetendheid over de betekenis van de rituelen die de priesters uitoefenden. De Tolteken hadden Tula als

hoofdstad, en ook daarover is weinig bekend. Het meest bijzondere bouwwerk in Tula is de piramide van Quetzalcóatl, ook wel de Piramide van de Morgenster genoemd. Boven op het grote platform van de piramide staan de bekende Atlanten, vier reusachtige mannenfiguren van basalt, die samen met vier zuilen het dak van een niet bewaard gebleven tempel zouden hebben gedragen. Verder is de *Coatepantli*, de Slangenmuur – zeer bekend – die aan de noordzijde van de piramide loopt. Deze bijna twee meter hoge en veertig meter lange muur draagt een aaneengesloten reliëf van slangen die mensen verslinden.

In de originele Náhuatlgodsdienst kunnen wij schematisch de drie concepties van de wereld van het oude Tolteekse imperium bestuderen. Deze drie opvattingen komen nauw overeen met de voor-klassieke kosmogonie van de Maya's en ze vormden de basis van de maatschappij van vóór Columbus. Deze werd aanvankelijk gevormd op basis van een magische activiteit, die later godsdienstig werd vormgegeven; tenslotte eindigend in de sociale opbouw van die samenleving. Hoewel deze drie stadia in de esoterische

DE TOREN DIE TOT DE HEMEL REIKT

«In den beginne, nog voor het licht van de zon was geschapen, was deze plaats, Cholula, donkerte en duisternis; alles was vlak, zonder heuvel of hoogteverschil, overal omgeven door water, zonder boom of geschapen ding.

Onmiddellijk nadat het licht en de zon in het oosten opkwamen, verschenen gigantische mensen met een mismaakt postuur die het land in bezit namen. Vol van het licht en de schoonheid van de zon besloten zij een toren te bouwen, zo hoog dat zijn top tot aan de hemel zou reiken.

Toen zij voor dit doel materiaal hadden verzameld, vonden zij een bijzonder goed hechtende klei en specie waarmee ze snel de toren begonnen te bouwen...

Toen zij de toren hadden gebouwd tot hij tot aan de hemel reikte, werd de Heer der Hemelen vertoornd en zei tegen de bewoners van de hemel: «Hebben jullie gezien hoe die van de aarde zo'n hoge en trotse toren tot hieraan toe hebben gebouwd, omdat zij zo vervuld waren van de zon en haar schoonheid? Kom en doe dit teniet, omdat het niet goed is dat zij van de aarde, levend in vlees, met ons in contact komen».

Onmiddellijk trokken de bewoners van de hemel er als bliksem-schichten op uit. Zij verwoestten de verhoging en verdeelden en verspreidden zijn bewoners naar alle delen der aarde.

wetenschap vaker de basis vormen van de beschavingen, kan men dit in geen andere cultuur zo duidelijk waarnemen als in die van het oude Mexico.

Er zijn echter ook andere opvattingen over de aard van de Tolteekse beschaving.

Hedendaagse nazaten van de Tolteken beweren dat zij niet zozeer als een volk beschouwd moeten worden, maar meer als een groep van wijze en kundige mensen, wellicht te vergelijken met de Chaldeeërs uit het oude Tweestromenland.

De gangbare opvatting is dat de Tolteken, en later de Azteken, het midden en het zuiden van het huidige Mexico overheersten. Terwijl de Tolteken hun hoogtepunt in de tiende eeuw en hun neer-

gang in de dertiende eeuw beleefden, breidden de Azteken zich in de veertiende en vijftiende eeuw uit. Hun rijk besloeg het centrale gebied van het land, van de kust

van de Golf van Mexico tot aan die van de Stille Oceaan, en van het Bajío (laagland) tot aan Oaxaca (Huaxyacac).

Dit reliëf, dat aangetroffen werd in een Olmeekse vindplaats te La Venta toont waarschijnlijk een afbeelding van een Phoenicische zeevaarder. Dat dit mogelijk is, blijkt ook wel uit stenen, die in 1976 in de Maya-stad Comalco aan de Caraïbische kust zijn gevonden en die dateren uit de tijd tussen het jaar 0 en de derde eeuw n. C. Daarop staan inscripties in neo-Fenicisch en in een oude Libische taal. Op een ervan staat 'Yasma Hamin' hetgeen betekent: 'Jezus beschermt'

betekende dat het einde van de Mexicaanse culturen. De blanke aanvoerder Hernán Cortez, wiens komst in eerste instantie nog voor de lang verwachte terugkeer van de godheid Quetzalcóatl werd aangezien, bleek een ware engel des doods te zijn. Mensenlevens telden voor hem niet, hij was alleen op goud en zilver belust. In de jaren na hun komst en tijdens de vestiging van de macht van de roomse kerk werden miljoenen indianen letterlijk als vee gebrandmerkt, tot slaven gemaakt of op gruwelijke wijze afgeslacht. De wreedheden van de veroveraars waren – net als in Peru en Bolivia – onbeschrijflijk. De priesters en de inquisitie zorgden ervoor dat alles wat men te pakken kreeg aan boekrollen en andere geschreven teksten van deze in hun ogen ‘heidense’ culturen, vernietigd werd. Zelfs de namen die aan de verschillende volkeren gegeven zijn en waaronder ze in de wereld bekend zijn geworden, zijn – afgezien van de naam Maya – niet de oorspronkelijke namen. Het zijn benamingen die door de Spanjaarden werden gegeven. In luttele jaren werden de kennis en verworvenheden van eeuwenoude beschavingen in Midden- (en trouwens ook in

Azteekse kalender

TIJDEN VAN ONRUST

De postklassieke periode was onrustig. Groepen uit het noorden vielen het land met regelmaat binnen. De oude verlaten tempelstad Tenochtitlan in Mexico-stad werd in bezit genomen door de later zo genoemde Mexica's. Dat is ook weer een volk waarvan de afkomst

Overzicht van de geografische verspreiding van de verschillende volken van Mexico

in mythen is gehuld. Zij beweerden afkomstig te zijn van een wit eiland in het noordoosten: Aztlan. Zij zijn het die uiteindelijk door de Spaanse veroveraars werden overvallen en zij werden Azteken genoemd. Deze Azteken kenden in de postklassieke periode vóór de kolonisatie door de Spanjaarden een sterke veroveringsdrang. Zij breidden hun rijk uit tot in het gebied van de oude Maya's en zij namen weer veel cultuuraspecten over van de volken die er voor hen leefden. Men zou hen in zekere zin kunnen vergelijken met de op de materie gerichte Romeinen in Europa. De Maya's, en wellicht ook de eerste Tolteken alsmede de Purépechas (door de Spanjaarden de Tarasken genoemd), tonen meer overeenkomsten met de filosofisch ingestelde Grieken.

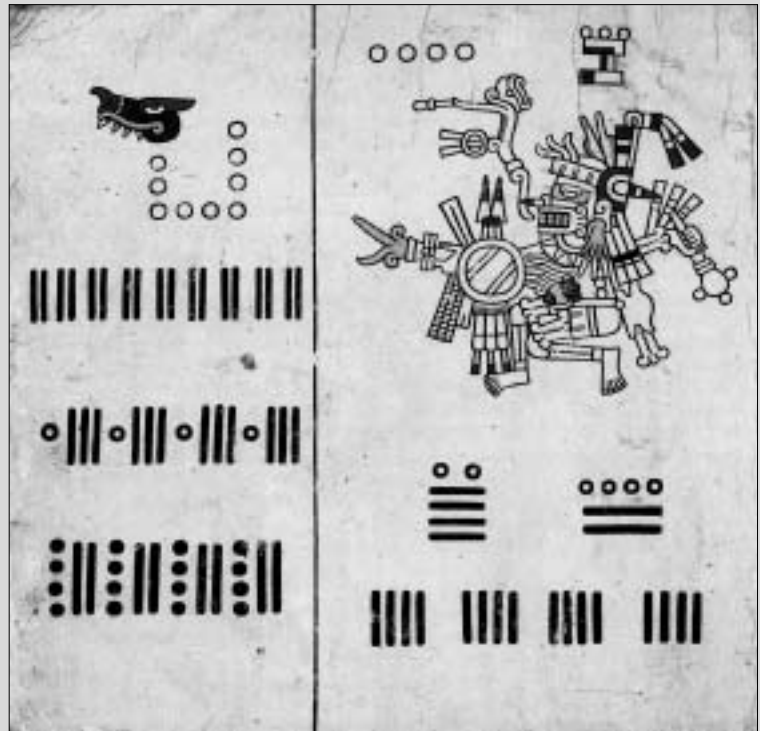
Toen de Spanjaarden in 1519 nabij Veracruz aan de Golf van Mexico voet aan wal zetten,

Zuid-)Amerika als door een stormwind weggevaagd. Het zogenaamde veelgodendom werd radicaal uitgeroeid. De uit Palestina geïmporteerde god van Rome moest aanbeden worden.

Die kerstening is grondig uitgevoerd, en heel Mexico moest zich bij de kerk aansluiten. Toch hebben de Mexicanen hun verleden nooit geheel afgezworen, en zo kon er een unieke vermenging van een volks beleden katholicisme ontstaan, gekleurd door tal van indiaanse tradities en rituelen. De koloniale periode, duurde tot 1823. Daarna begon een strijd om de onafhankelijkheid die zevenenzeventig jaar, tot 1910 duurde. De Mexicanen moesten het in die tijd opnemen tegen Franse, Oostenrijkse en Noord-Amerikaanse bezetters. De laatste oorlog, gevoerd tegen hun noorderburen, kostte de Mexicanen Texas, New Mexico, Arizona en Californië: de helft van het toenmalige Mexicaanse grondgebied. Er is waarschijnlijk geen land ter wereld waar zoveel presidenten zijn vermoord.

Het is opvallend dat ongeveer tegelijkertijd over de gehele wereld een verfrissende wind waaide. Vanaf het derde kwart van de negentiende en in het begin van de twintigste eeuw

vertoonden zich krachtige impulsen tot vrijheid, zowel op geestelijk als op sociaal gebied. Impulsen die een nieuwe tijd aankondigden, en die behalve in de opkomst van mondiale bewegingen als de theosofie, de antroposofie en de moderne rozenkruisers, ook hebben geresulteerd in de opkomst van het socialisme en het communisme.

De Mexicaanse Revolutie speelde zich omstreeks dezelfde tijd af als de Russische Revolutie, tussen 1910 en 1920. In de zestiger jaren van de vorige eeuw waren Parijs en Amsterdam getuige van roerige studentenopstanden. In 1968, aan de vooravond van de Olympische Spelen, werden in

Mexico-stad tijdens protestacties duizenden studenten door het leger gedood. Het verhaal gaat dat hierbij eveneens de vier bijeengekomen representanten van de Náhuatl, Zapoteken, Maya's en Tolteken en de aanwezige plaatsvervanger van Cuauhtemoc, de laatste Mexicaanse keizer, op raadselachtige wijze zijn verdwenen. Mexico's geschiedenis is volop in beweging.

WAAR ZON EN MAAN ZICH VERENIGEN

Mensen, die zowel in tradities en levensbeschouwingen als in de tijd op grote tot zeer grote afstand van ons hebben bestaan, zullen uit een bewustzijn hebben geleefd, dat wij niet kennen en wellicht ook niet zonder meer begrijpen. Niettemin heeft ook toen het allerhoogste zich – net als nu – uitgedrukt en zijn sporen achtergelaten. Het zijn de voetsporen der goden.

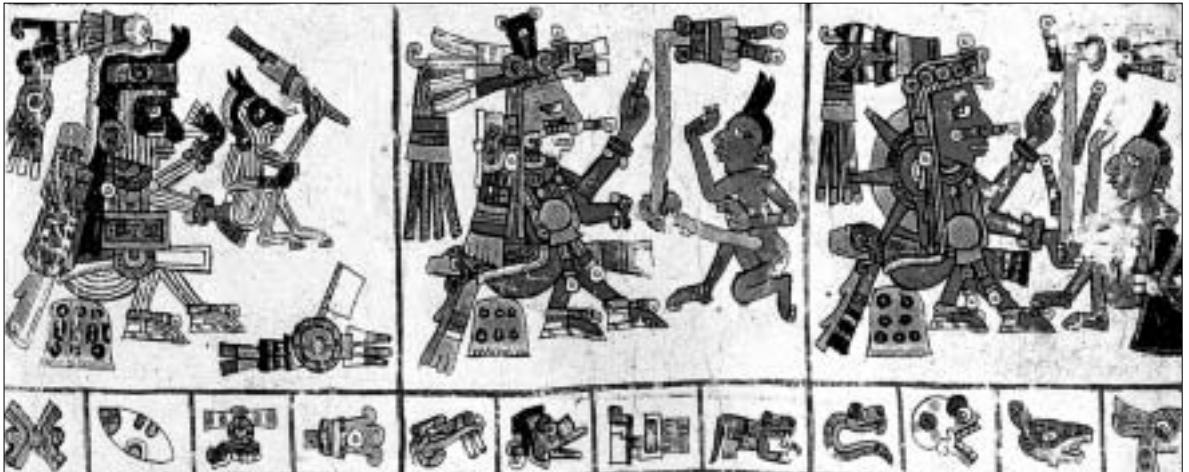
Wat historici en archeologen ook vertellen en blootleggen, het zijn altijd beperkte visies op verre en vaak onbegrepen cultuuruitingen en op een bewustzijnstoe-

stand die de onze niet meer is. Daar komt nog bij dat deze visies voortkomen uit de veruiterlijkte cultuur die het heden kenmerkt, waarbij een veronderstelde suprematie, een voorondersteld beter weten en begrijpen van de beschouwer op de voorgrond staat.

Waarheid is niet aan tijd gebonden. In elke tijd drukt zij zich uit – steeds gebonden aan de mogelijkheden die die tijd biedt. De gevarieerde beschavingen en rijke culturen uit India, Perzië, Mesopotamië, China, Egypte en Griekenland zijn daarvan sprekende voorbeelden.

Ook Mexico is een land met een rijk cultureel verleden. Een land dat ons verwondert, dat ons doet graven in de

De Piramide van de Zon, een deel van de trap

grond, maar ook in onszelf. Het is een land dat veel te zeggen heeft, mits wij het kunnen aanvoelen en begrijpen. De naam van het land is afgeleid van een geheim mantram van de priesters van Quetzalcóatl. Het is de weergave van: «*Me-xihc-co. Me-xihc-co. Me-xihc-co*», hetgeen betekent «de plaats waar de zon en de maan zich verenigen». Of anders gezegd, waar de geest en de ziel elkaar ontmoeten, een eenheid kunnen vormen.

Mexico, zoals wij het vandaag kennen, is een land met een oppervlakte van bijna twee miljoen vierkante kilometer – bijna vier maal het Spaanse of Franse grondgebied. Gedurende de vele duizenden jaren omvattende geschiedenis van dit land hebben er zich vele beschavingen ontwikkeld, die talrijke sporen hebben nagelaten. Deze beschavingen werden geleid en ondersteund door geestelijke impulsen, waarvan we de overblijfselen nog kunnen zien: piramides en tempels, mythologieën en zonnekalenders.

Van de vele culturen die zich in dit bijzondere land hebben ontwikkeld, zijn er twee die een belangrijke plaats hebben ingenomen: de *Maya*cultuur en de *Nahua*, met als de meer bekende volkeren van deze laatste: de Tolteken en de Azteken, ofwel de latere Mexica's. Van de Olmeken, die om andere redenen het noemen

waard zijn, weet men niets behalve de aan hen toegekende naam.

Hoewel voor velen – naast de Inca's in Peru en Bolivia – de Maya's wellicht het beroemdste volk zijn uit de geschiedenis van Midden- en Zuid-Amerika, hebben er voordien in het oude Mexico ook andere ontwikkelde culturen bestaan. De oudere culturen vormen stevast de basis voor de ontwikkeling van veel elementen in de *Maya*cultuur.

Met zijn drieduizend vulkanen is Mexico van oudsher altijd een land van grote uiterlijke ongewisheden geweest, van uiteenlopende en veelsoortige onverwachte erupties en aardbevingen. Een land waar wreedheid plotseling opkomt en toeslaat. Nog vrij recent, in 1985, werd Mexico-stad door een zware aardbeving getroffen, waarbij duizenden mensen het leven verloren en menig gebouw verwoest werd. Het is een land van veel tegenstrijdigheden. Toch blijft het credo: 'Viva Mexico'. Want de bevolking van Mexico is bezig het juk van eeuwenlange onderdrukking, corruptie, uitbuiting en vernedering, met vallen en opstaan van zich af te schudden. Hopelijk zal het ooit weer de grote culturele en spirituele hoogten kennen die het mogelijk maken dat «de zon en de maan zich weer kunnen verenigen».

De Codex Fejérváry-Mayer, een van de weinige pre-spaanse documenten van Mexico die bewaard zijn gebleven.

VERDRAAIDE WAARHEID

Wat de geschiedenis over de Mexicaanse culturen en de indianen ons vertelt, is veelal niet waar, en wat waar is, wordt niet verteld of is verdraaid weergegeven. Maar gelukkig zijn er de monumentale bouwwerken, die voor zichzelf spreken. Hun bouwwijze en de in steen gebouwen reliëfs getuigen van veelzijdige en gevarieerde culturen. Dit zijn getuigenissen van universele waarden, uitingen van een universeel weten dat de mens te allen tijde begeleidt.

Uni-, omni-, multi- dan wel megaversa, of hoe men ze tegenwoordig ook noemt, komen en gaan in de onmetelijke ruimte en daardoor in de tijd. Hierin vinden geweldige ontwikkelingen plaats – miljarden sterrenstelsels en -niveaus van allerlei geardeheid, van stoffelijke of andere dichtheden, veelsoortige zonnestelsels en planeten, opgebouwd uit atomen, waarvan de kernen weer dezelfde opbouw kennen als de sterrenstelsels in het universum. De vraag rijst: waarom, waartoe, met welke zin bestaat dit alles? Ook de aarde en daardoor de mens, alsmede de zon en de maan staan niet op zichzelf. Alles hangt met alles samen en is tot in het oneindige onderling afhankelijk. Zowel in het groot als in het klein. Reden waarom in de schijnbaar primitieve filosofie van de Ubuntu in Zuid-Afrika wordt gezegd: «Jouw pijn is mijn

pijn, jouw rijkdom is mijn rijkdom en jouw redding is mijn redding».

Als we de grootsheid en ouderdom van de schepping overdenken, is het toch bizar om te moeten aannemen dat het verschijnsel ‘mens’ zich pas in de laatste ca. 6500 jaar tot cultuur en tot cultuurgemeenschappen zou hebben weten op te werken, zoals de conservatieve wetenschap en religies ons willen doen geloven.

NIEUWE VONDSTEN

In de jaren twintig van de vorige eeuw werd iets ten zuiden van de universiteit van Mexico-stad een gecompliceerde trappiramide aangetroffen. Dat het een ronde piramide was, maakte haar bijzonder.

De piramide was onder een laag lava bedolven als gevolg van een onbekende vulkanische uitbarsting. Geologen werden erbij gehaald om de lava te dateren. Tot verbazing van iedereen was de conclusie dat de eruptie ten minste 7000 jaar geleden had plaatsgevonden. Deze absolute datering werd door historici en archeologen echter volkomen genegeerd, want deze strookte niet met de gevestigde theorieën. Het mocht eenvoudig niet kunnen. Men wilde niet geloven dat er in Mexico zo vroeg al een beschaving bestond die in staat was een piramide te bouwen. De Amerikaanse archeoloog Byron Cummings, die de piramide opgroef, verklaarde daarentegen ten stelligste dat deze tempel reeds 8500 jaar geleden tot een ruïne

Jaguarkop in steen

werd; dus 1500 jaar vóór de uitbarsting.

In algemene zin is het verbazingwekkend dat het behoudende deel van de wetenschap en de religie zich alleen maar vergapen kan aan de uitingen van hoog ontwikkelde culturele en spirituele samenlevingen uit de oudheid en deze veelal afdoen als ‘vormen van heidens veelgodendom’ en niet beseffen dat het uitdrukkingwijzen zijn van de ene schepper.

Modernere wetenschappers hebben aangetoond dat de aarde – en analoog daaraan de totale vormopenbaring – ingebed is in een groot energieveld, waarin alle informatie, het gehele vermogen aan geheugen van al het gebeurde, is opgeslagen. Men gaat er ook vanuit dat de mensheid hieruit put zonder het bewust te weten. Beschaving na beschaving bouwt aldus voort óp en geeft het weten door van eerder gerealiseerde kennis en vermogens. Steeds weer moet de mensheid op het juiste spoor gezet worden. Boodschappers brengen als het

ware druppels van liefdevol weten vanuit een andere realiteit, en geven daarvoor richting aan een verdere voortgang.

Het is wel een eindeloos opgaan, blinken en verzingen. Van al deze ervaringen wordt echter niets vergeten; niets gaat verloren. Zowel in het groot als in het klein worden deze ervaringen vastgelegd. In iedere microkosmos wordt het leven van een mens in zijn lipika opgetekend. En dit bepaalt het uitgangspunt van de mens voor een volgend leven. In groter verband is dat met de aarde en het heelal eveneens het geval.

GOLVEN VAN WAARSCHIJNLIJKHEID

De mens heeft zijn geheugen, hoewel hij daarin soms de weg kwijtraakt. De aarde heeft ook een geheugen, dat in principe voor iedereen toegankelijk is. De wetenschappers noemen dat tegenwoordig het nulpunt-energieveld, maar de esoterici spraken reeds veel langer over de Akashakronieken. Het is als een boek, waarin ma-

MENSENOFFERS

Hieonder een stuk van de soldaat-schrijver Bernal Diaz uit zijn in 1568 (bijna 50 jaar na dato) verschenen boek: De verovering van Nieuw Spanje. In dit bizarre stuk gaat hij zelfs zover dat hij van de indianen menseneters met saus van pepers en tomaten maakt.

«... we zagen onze kameraden die na de nederlaag van Cortez gevangen waren genomen. Ze werden de trappen opgesleept om te worden geofferd... ze moesten dansen voor Huitzilopochtli. Nadat ze hadden gedanst, legden de papas hen op hun rug op enkele smalle offerstenen. Hun borstkas werd opengesneden en het kloppende hart werd eruit gerukt en aan de goden geofferd.

Daarna werden de lijken de trap afgeschopt. Indiaanse slagers stonden beneden te wachten om hun armen en benen af te snijden en hun gezicht te villen. De huid werd als een leren handschoen geprepareerd en bewaard voor grote feesten. Daarna zetten ze zich aan een maaltijd van mensenvlees met saus van pepers en tomaten.»

terie, in wat voor hoedanigheid ook, uitgedrukt wordt in energie. Sommige mensen hebben het vermogen daarin te lezen. Zij kunnen er onder meer in zien hoe ontwikkelingen zijn geweest en waartoe deze hebben geleid.

Voor de overgrote meerderheid van de mensheid is en blijft het nulpunt-energieveld een gesloten boek. Het bewustzijn is nog niet toereikend. De mens is in ontwikkeling, nog steeds in wording. Momenteel is men voor de implicaties van deze kennis erg huiverig. Argwanend als de mens is, wil hij immers alles kunnen controleren en bewijzen.

De inzichten van de kwantumfysica verklaren echter steeds meer. Men beschrijft de kleinste eenheden van materie als 'waarschijnlijkheidsgolven'. Deze kleinste eenheden bestaan echter pas als zij waargenomen worden. Dit wil zeggen dat voordat deze deeltjes (kwanten) waargenomen worden er alleen een waarschijnlijkheid, een moge-

lijkheid, bestaat, maar nog geen werkelijkheid.

Mensen hebben het klaarblijkelijk in eigen hand om waarschijnlijkheid tot werkelijkheid te laten worden. Doordat zij zich bewust kunnen richten op het energiepotentieel, dat primair als zielenkwaliteit in hen aanwezig is, kunnen zij overeenkomstige vermogens binnen de aandachtscirkel trekken. Waarschijnlijkheid wordt dan werkelijkheid. Komt de mens hiermee aan een grens van zijn (fijn)stoffelijke vermogens? Worden de grenzen van bewustzijn verder verlegd? Of wil de mens zelf over de grens?

DE MENS IS DEEL VAN HET GEHEEL

Vanuit hun godsdienstige beleving wisten de indianen dat de beenderen achter moesten blijven en dat alleen de ziel verder kon reizen naar hereniging met de centrale geestelijke zon. De Maya's geloofden dat de mens uit een fysiek lichaam bestond (widil-lil), een astrale geaardheid die het lichaam vorm gaf (pixan) en de geest die het leven geeft (inhan). *Widil-il* betekent in constante vibratie zijn, *pixan* is de bezieling, de drager van de stoffelijke vibratie, en *inhan* is het geestelijke dat in eeuwige wording is.

De indianen geloofden eveneens dat de mens vele malen in verschillende tijden en op verschillende plaatsen incarneerde. Het doel van het leven is vele ervaringen door te maken, om zodoende zijn verscheidenheid te leren kennen.

Het belangrijkste uitgangspunt van de Maya's was, om alles als een deel van jezelf te beschouwen, om je een te voelen met de schepping. Alleen met dat inzicht was het mogelijk het zelfzuchtige menselijke gedrag te veranderen. Alleen dat leidt tot harmonie.

De verschillende Mexicaanse indianensamenlevingen hebben door de eeuwen heen altijd geweten en beleden dat

deze wereld slechts een schemer- en droomwereld is. Zij noemden zich ook niet bewoners van de aarde, maar kinderen van de zon. Het gegeven van de allegorische zonnegodsdiensten blijkt trouwens uit alle oude legenden en esoterische verslagen van de mensheid.

Verhalen over de ceremoniën waarbij het uitgesneden hart een rol speelde zijn afkomstig van slechts twee of drie Spaanse kroniekschrijvers en/of veroveraars, die circa vijftig jaar nadat ze geschreven waren in druk verschenen. De enige – nogal twijfelachtige – kroniekschrijver van de geschiedenis van de Azteken in Mexico was Bernal Diaz del Castillo en voor de Maya's de Franciscaner Diego de Landa. Alleen van Bernadino de Sahagún, een andere franciscaner monnik, kan gezegd worden dat hij aan de hand van communicatie met oude inheemse inwoners door middel van Azteekse beeldschrift getracht heeft de Azteekse geschiedenis, godsdienst en legenden vast te leggen. De Spaanse autoriteiten hebben naderhand zijn boeken verboden.

In *The untold story of the Ancient Maya* door Linda Schele en David Freidel wordt in het begin van het boek gezegd: «Het idee dat er net zoveel 'werkelijkheden' zijn als samenlevingen zal voor velen van ons nieuw zijn. Toch, of wij het beseffen of niet, bekijken wij onze wereld door een filter. We geven onze eigen interpretatie aan de werkelijkheid, en deze interpretatie bepaalt de realiteit van een samenleving. Net zoals andere, geheel verschillende interpretaties andere samenlevingen door de hele wereld, in zowel het heden als verleden hebben bepaald...»

De westerse veroveraars – zo heeft de geschiedenis overduidelijk bewezen – waren alleen op goud belust en in hun jacht daarop en in de naam van hun god joegen zij honderdduizenden indianen over de kling. Goud had, net als bij de oude Egyptenaren, geen waarde in de Me-

xicaanse culturen. Het was ornament, het werd gebruikt als versiering.

De mythische verhalen van alle tijden laten zien dat het goddelijke niets anders wil dan de mens redden uit deze materiële wereld. Daartoe offert het licht zich constant voor en in de mens. In de verhalen van de Maya's en ook van de Azteken zijn het de goden die afdalen tot in de onderwereld, het land Xibalba. Daar worden zij zogenaamd door de heren van de duisternis overwonnen en vermoord. Maar goden zijn onsterfelijk en worden allegorisch steeds weer, in wat voor gedaante ook, herboren. In de *Popol Vuh* wordt dit weergegeven. Het licht offert zich aldus in de duisternis van het menselijke hart, opdat de mens zijn eigenwilligheid zal kunnen overwinnen en zich niet langer in de schemerwereld hoeft te verbergen. Dan kan hij zijn hart – zinnebeeldig – aan zijn schepper aanbieden.

Wat waar is verzwegen de veroveraars, en wat niet waar is vertelden zij.

Reliëf van de
godin
Coyolxauqui

GODSDIENST ZIT DE MENS IN HET BLOED

Men zegt dat grote geestelijke krachten de ontwikkelingen van de mensheid besturen. In de moderne esoterische opvattingen spreekt men van belangrijke wezens van ongekennde spirituele kracht die, doordat zij bepaalde volken leiden en sturen in alles wat zij ondernemen, op hun beurt een ontwikkeling doormaken. In de oudheid wist men daarvan en werd deze kennis uitgedrukt in een positief geloven: elk volk kende zijn eigen god, en voegde zich naar diens (vermeende) eisen en geboden. Ook in Mexico was dit het geval; de Popol Vuh, waarover elders in deze uitgave meer, verhaalt erover.

Het is wel eens jammer, dat we als moderne mens zo op het uiterlijke gericht zijn en de directe inspiratie van die spirituele krachten moeten ontberen. Wat wij innerlijk ondergaan – als we innerlijk iets ondergaan – is meestal in reactie op onze omgeving.

Uit onszelf komt weinig; vooral omdat alle zintuigen op het opnemen van de omgeving gericht zijn, en omdat hun vermogen om 'te geven', uit te stralen, nog latent is. En daarmee blijft een bron van welgezindheid en werkelijke hulp vooralsnog toegesloten.

Er is maar één, uiterst zeldzame impuls, die, onafhankelijk van zijn omgeving, bij de moderne mens uit zijn innerlijk opwelt. Er is maar één 'stem' die hem,

heel af en toe, uit een zuivere atmosfeer van vrede bereikt, en zijn bewustzijn raakt met ongekennde impressies van harmonie en vrijheid.

ONTWIKKELING IS NIET ALTIJD VOORUITGANG

De gangbare opvatting is heden ten dage dat volken die een god vereren, en die juist door hun godsdienst een sterke onderlinge verbondenheid hebben, primitiever zijn. De leringen van de christelijke religies hebben daaraan in belangrijke mate bijgedragen. Ook de westerse mens kent weliswaar godsdienst, maar staat op een andere wijze in zijn kerk, of zijn geloof. Het is meer secundair; het is lang niet altijd levensnoodzaak en komt soms voort uit de wens om een beschaafd model, een goede cultuur of een geliefde vorm in stand te houden. In het westen komt de persoon, en vooral zijn individuele ontwikkeling, op de eerste plaats. Wat brengt die ontwikkeling? In het beste geval een goede opleiding en daardoor denkkracht, intelligentie en een redelijk sociaal vermogen. Van belang zijn vriendschappen en cultuur. Dat toon je naar buiten, dat is ook wat men zien wil; de andere kant, zoals zorgen of gezeur, is niet geliefd. Het wordt het liefst ontkend, maar het is er wel en speelt onbewust een belangrijke rol.

Alles is ontwikkeling en dat is bemoeigend voor de toekomst. Maar we zijn geen dromers. Ontwikkeling, ja, maar vooruitgang? Hoeveel is de mens innerlijk

voortgegaan? Zijn de ‘gevoelens en aandoeningen’ in de loop van de eeuwen, ja, in de loop der millennia, veranderd? Zijn zij misschien edeler geworden, onbaatzuchtiger, menslievender? Hoort het oor een onuitgesproken zucht van zijn naaste, in de boventonen van een gesprek? Ziet het oog het lijden – niet het lijden van het ongemak, maar van de ontkenning van *de mens*?

Van de vele emoties en gevoelens die de mens afwisselend maar onophoudelijk ondergaat, is er sinds mensheugenis geen enkele verdwenen. Alle staan ze om beurten actief, dwingend en eisend voor het bewustzijn, en de mens ondergaat ze. Of is dat te passief gesteld? Een krachtige emotie dient zich aan, meestal in een flits van een seconde. Het bloed bruist, het gevoel groeit, tot het verzadigd is. Dan verdwijnt het weer naar de achtergrond van het bewustzijn, en iets anders dient zich aan. Sommige komen op als een wolkje en zijn weldadig. Andere zijn als een onweer of een orkaan. En net als de akkers en het veld wacht het landschap van de menselijke ziel tot het voorbij is. De ziel ontkomt echter niet aan de gevolgen hiervan. Het zenuwfluïde moet weer tot rust komen, het bloed moet nieuwe energieën opnemen. Dat gaat door tot het einde, tot het regeneratievermogen van deze ziel uitgeput is, en het leven weer teruggegeven wordt aan het grote leven, waarvan ze het gekregen heeft. Wat schiet de mens hiermee op?

«Gnostieke bewustwording is de zuivere eenheid bereiken van de wedergeboren ziel met de geest. Dat is de ware centrale idee. Uit de Christus-levenskracht, het 'bloed van Jezus de Christus' dient u te gaan leven. Dat bloed kan door de lever worden opgenomen. Dat bloed kan door u worden ingeademd. Uit dát bloed kunt u gaan leven. Dát bloed is de Gnosis die u roept. Het wordt bloed genoemd, omdat het door het hart wordt ingedronken als lichtkracht, die het bloed veranderen doet.

Dát bloed, die levenskracht, kan vervolgens het centrale levensbeginsel vervangen, opdat uit die bloedskracht een totaal nieuwe mens zal oprijzen in het opstandingsveld.»

Catharose de Petri, Het Levende Woord, [p 104]

Iedereen kent en ondergaat deze individuele aandoeningen, ze zitten immers verankerd in het bloed. Daarom zegt men wel: het bloed is de ziel, of de ziel bevindt zich of verblijft in het bloed. Twee en een halve liter bloedverlies, meer is er niet nodig om het leven, zoals wij het kennen, achter ons te laten; in vijf à zes liter huist de hele mens. Menselijk leven en bloed zijn bijna onafscheidelijk met elkaar verbonden. Via dit 'bijzondere sap' komen de eigenschappen van de ouders en voorouders terug in het leven; maar ook het karakter en de voorgeschiedenis van de mens drukken zich erin uit, in de vorm van talenten en beperkingen die hij heeft. Wie zijn leven positief wil beïnvloeden en zich op spiritueel gebied wil ontwikkelen, zal tot in het bloed moeten veranderen. Dat is misschien wel snel gezegd, maar lang niet zo snel gedaan. Want het bloed is een spiegel, die de wereld weerspiegelt in het menselijk bewustzijn. Wij zien hoe zowel de buiten- als de binnenwereld zich weerspiegelt in het bloed van de mens. De buitenwereld stemt immers overeen met wat er uit de mens voortkomt, het is niet anders. Als de stem van de oorspronkelijke energie in hem spreekt, dan is de werking van het bloed zo dat die energie versterkt wordt. Het hangt er dus maar van af waar de mens zich op richt. Richt hij zich op de oorspronkelijke energie, dan kunnen in het bloed alle goddelijke eigenschappen weer tot uitdrukking komen! Het bloed heeft namelijk ook, naast alle lichamelijke functies, een magisch aspect: het neemt positieve, spirituele energie op, zowel als negatieve en zet die om in voor de mens weldadige of nadelige impulsen.

De geestesschool van het Rozenkruis

spreekt over een mysterieuze kracht. In de terminologie van de eerste christenen is er sprake van 'het bloed van Christus dat reinigt' – omdat de mens, die er diep mee verbonden was, een leven van wijsheid en hulp voorleefde, gericht op het koninkrijk der hemelen. Het is de mens, die, symbolisch gezien, de uiterste consequentie trekt van de kracht die hem inspireerde en voortdreef; hij geeft zijn leven om die kracht te kunnen volgen. Sindsdien kan elke mens deelhebben aan vrij innerlijk leven. Naarmate de nieuwe kracht in zijn bloed werkt, zal hij eventuele belemmeringen loslaten, zodanig dat zelfs de negatieve weerslag ervan uit zijn bloed verdwijnen zal.

Zelfs uit de verminkte leringen van het Nieuwe Testament die ons zijn overgebleven, kunnen wij concluderen dat 'de vrijheid van het evangelie' werd verkondigd. En kijk dan wat de eeuwen erna ervan hebben gemaakt. Ondanks dat de kracht van de bevrijding door het symbolisch bloedoffer van Jezus met de aarde is verbonden, wordt ons verteld dat wij in wezen verdorven zijn en dat het goddeloos is op de eigen kracht te vertrouwen – wij, die als 'kleine wereld' naar Gods beeld zijn geschapen!

Toen deze spirituele essentie in de atmosfeer kwam, in het Midden-Oosten, was er eenzelfde impuls in Midden-Amerika, die op het hart en het bloed van de mensen was gericht. Vele duizenden jaren geleden was bij de oorspronkelijke volken van Zuid-Amerika de herinnering aan de grote gezonden van het Atlantische tijdperk nog levend. Zij hadden aan de mens een *opbouwende* religie van het hart geschonken. Hef het hart op naar de goddelijke wereld, probeer voortdurend te staan in de inspiratie en het voorbeeld van de groten, stort je niet alleen in het

Bron op een binnenplaats van een regeringsgebouw aan het Zocalo in Mexico-stad. De bron is getooid met een voorstelling van een ruiter die een gevleugeld paard berijdt

aardse leven, en leer hoe je hart – door de goddelijke energieën op te nemen in het bloed – kan groeien en ontwikkelen.

Door en in die samenwerking werd bovendien *voedsel voor de goden verschaft*. Want het uitstralende vermogen van het bloed, zo werd door de oude priesterschappen voorgelaten, vormde de belangrijkste voedselbron; de goden leefden van alle levensuitingen, gevoelens en emoties van de mens. Maar de oorspronkelijke goddelijke energieën raakten, door het verval en de manipulatie van de priesters, ver op de achtergrond. Hun doel was immers verworden tot zuivere zelfhandhaving, met de daaraan gepaard gaande machtsposities.

Zo ontstond wellicht het offeren van het menselijke hart, het bloed, van kinderen, slaven en krijgsgevangenen, waar de Spaanse verhalen over spreken. Als deze afschuwelijke praktijken waar zijn, dan vormen deze het sinistere tegendeel van wat er in symbolische zin op Golgotha gebeurde.

Van sommige latere priesterschappen – ook nu nog, zij het op andere wijze – wordt gezegd dat zij de essentie van het mysterie van Golgotha met opzet en heel doordacht omdraaiden: ‘Wij, verlengstukken van de goden, *nemen je hart*, letterlijk als het moet, en offeren het.’

DE VERANDERING VAN HET BLOED

Het symbolische *zelfoffer* van de mens maakt al deze aan de aarde bindende magie volledig overbodig.

Dit zelfoffer van een mens, *reinigt* de levensatmosfeer, en maakt steeds meer zuivere Christuskracht actief en werkzaam.

Langzaam verandert de aarde opnieuw: de nieuwe spirituele impuls in de atmosfeer, die met de Christus verbonden is, zal altijd blijven doorwerken. Er kunnen tijden komen dat men zijn naam ver-

geten is en dat men niet meer weet wat er destijds gebeurd is. Toch is de atmosferische verandering opnieuw begonnen. De mens is in staat tot innerlijke vrijheid, en zal deze daarom verwerven.

Er is geen werkelijke verandering, als het bloed, de basis van het bewustzijn, niet verandert. Maar de kwaliteit en de eigenschappen van het bloed, van het karakter, van de levensziel van de mens, veranderen niet zomaar. Er is een eerste impuls nodig, die als gist in een brood een omzetting teweeg kan brengen. Die impuls komt *niet uit onze natuur*. Als dat wel het geval zou zijn, zou de mensheid al lang geleden haar zielenontwikkeling hebben afgerond. Dit is wat het oorspronkelijke gnostieke christendom gekend en bewaard heeft als het geheim van het Christusmysterie. Het bloed van de Christus heeft het hart van de aarde, en daardoor de mensheid voor altijd positief veranderd. Dit komt overal ter wereld tot uitdrukking. De mens die daarop zijn aandacht richt, krijgt in absolute zin deel aan het universele leven, dat immers altijd met *hem*, de Christus, geassocieerd wordt.

Het is als een zuivere impuls uit de gebieden van het oorspronkelijke leven, die het bloed met geestelijk leven doorstraalt. Deze impuls staat diametraal op de natuur van het zelfbehoud; dit principe kan niet anders dan licht en liefde verspreiden. Vandaar dat er vaak gesproken wordt van een schok, als de mens voor het eerst deze kracht ervaart!

Maar als hij reageert, begint er een belangwekkend proces. Men noemt dat wel ‘de fundamentele verandering’, of ‘de grote omwenteling’. Het is duidelijk dat deze verandering niet zozeer te maken heeft met de uiterlijke of maatschappelijke omstandigheden. Het gaat om een verandering van binnen. Een verandering in het hartebloed van de mens.

TJIDPERKEN

Muurschildering van Diego Rivera (1886-1957) in Palacio Nacional aan het Zócalo (het grote plein) in Mexico-stad, met afbeeldingen uit de geschiedenis. In het midden zijn de twee van de drie grote mysteriedieren van Mexico te zien: de adelaar met in zijn bek de slang

In vrijwel alle scheppingsverhalen, vele legenden, mythen, berichten en (esoterisch) onderzoek met betrekking tot de bestaansgeschiedenis van het al is er sprake van verschillende golven van ontwikkeling en van immens grote tijdperken, tijdvakken en beschavingen.

De wetenschap stelt zich thans op het standpunt dat er circa 13,7 miljard jaren geleden een soort oerknal geweest moet zijn, waardoor het universum ontstaan zou zijn. Andere moderne takken van wetenschap nemen aan dat er achter het zichtbare universum andere universa gelegen zijn van andersoortige samenstellingen. Esoterische verslagen en uiteenzettingen geven aan dat er zeven in elkaar

wentelende universa zijn, die uitdrukking zijn van de zeven oorspronkelijke scheppingsenergieën van de logos. Het boek dat de wetenschap van het westen eeuwenlang vergezelde, de bijbel, spreekt van zeven symbolische scheppingsdagen, van de geest die over de wateren zweefde, van de chaos (het nog niet geordende en geopenbaarde) en van het woord dat in den beginne was.

WAARHEID IN MYTHEN EN LEGENDEN

Scheppingsverhalen en mythen verhalen zinnebeeldig over het scheppingsgebeuren. De materiële aspecten van de schepping in zijn diverse gradaties – die voor de wetenschap steeds het uitgangspunt vormen – zijn in deze mythen en legenden in meerdere of mindere mate het eindresultaat. Er gaan andere stadia van ontwikkeling aan vooraf, die nog veel ijler zijn dan gassen en die in hun straling of door hun magnetische werking alle stofatomen doordringen.

Uitgewerkte
plattegrond van
Tenochtitlan, ca.
1475 n. C.

In de Popol Vuh wordt gezegd: «Eens was er het rustende heelal, de ruimte des hemels was leeg, nog was niets verbonden, nog had niets zich verheven, alleen was er het rustende water, in het duister van de nacht kwamen de scheppers bijeen en spraken met elkaar.» Een Polynesisch scheppingslied zegt het zo: «In den beginne was er alleen Leegte. Noch duisternis, noch licht, noch zee, noch zon, noch hemel bestond. Alles was een grote, stille, roerloze leegte. Toen begon de leegte zich te bewegen...»

Het Mesopotamische epos van de

schepping verhaalt als volgt: «Toen de schepping boven nog niet werd genoemd, beneden de vast gegroundveste aarde nog geen naam had, slechts oer-Apsu, hun verwekker, en de matrix, Ti'amat, die allen baarde, hun wateren dooreen mengden; toen geen moeras nog was gevormd, geen eiland kon worden gevonden, toen nog geen enkele god was verschenen, bij name was genoemd, noch zijn lot was bepaald: toen werden de goden daarin geschapen.»

In een scheppingsverhaal uit het Corpus Hermeticum staat «Eens, toen

ik de wezenlijke dingen overdacht en mijn gemoed zich verhief... kwam het mij voor, dat ik een geweldig wezen zag, van onbepaalde omvang, die mij bij mijn naam noemde en tot mij zei: 'Wat wilt u horen en zien en wat verlangt u te leren kennen?' Ik sprak: 'Wie bent u?' En kreeg ten antwoord: 'Ik ben Poimandres, het Gemoed, het uit-zichzelf-zijnde wezen.' Bij die woorden veranderde hij van aanblik en terstond ging alles in een oogwenk voor mij open en ik zag een onmetelijk visioen: alles werd tot één licht dat zeer sereen en hartverblijvend was;

en ik verheugde mij uitermate in de aanschouwing ervan.

Kort daarop ontstond in een deel ervan een verschrikkelijke en trieste duisternis, die zich neerwaarts bewoog, en zich in bochtige spiralen wentelde, zoals bij een slang, zo kwam mij voor. Dan ver-

anderde deze duisternis in een vochtige en onuitsprekelijk verwarde natuur... terwijl zij een geluid voortbracht als van een onbeschrijflijk kermen... Vanuit het licht spreidde een heilig Woord zich over de natuur... 'Richt uw hart op het licht en ken het', zo sprak Poimandres. Bij die woorden keek hij mij enige tijd vlak in het gezicht, zo doordringend dat ik sidderde bij zijn aanblik. Toen hij daarna het hoofd weer ophief, zag ik in mijn gemoed, hoe het licht uit een onnoemlijk aantal krachten bestond, tot een waarlijk onbegrensde wereld was geworden... Daar ik geheel buiten mijzelf was, sprak hij weer tot mij: 'U heeft nu in het gemoed de schone, oorspronkelijke menselijke gestalte gezien, het oertype, het oerprincipe van vóór het begin-zonder-einde...' »

DE UITERLIJKE WERELD VOLGT INNERLIJKE STRALINGSWETTEN

Het al wordt beheerst door veel uiteenlopende stralingswetten, ontdekt de fysica. Men is van mening dat de totale schepping door een immens groot energieveld omvat wordt en men neigt er zelfs toe dit niet zonder meer als een blind natuurgegeven te bestempelen, doch te zien als een allesomvattende intelligentie. Het is een gegeven waarmee in esoterische kringen al steeds rekening wordt gehouden: dat de totale schepping langs deze magnetische energievelden tot haar doel wordt gevoerd, zonder einde en begin: *eeuwige wording*. Een gezegde luidt dat Gods molens langzaam malen, maar zeker. In dat beeld wordt de wereld met haar mensheid als onderdeel van het grotere zonnelichaam voortgestuwd, allereerst tot regeneratie van haar verzonken, natuurlijke staat, en vervolgens tot openbaring van haar goddelijke geest.

In de kosmogonie (de leer van het ontstaan van het heelal) en de kosmologie (de

leer van de bouw en evolutie van het heelal) van Max Heindel en Helena Petrovna Blavatsky wordt uiteengezet hoe het verloop van de verscheidene scheppingen en scheppingsgolven in al zijn stadia tot aan de huidige dag is geweest.

In de kosmologie van de rozenkruisers is de schepping van de wereld (Genesis 1) onderverdeeld in tijdperken, die aangeduid worden met de namen van de Griekse goden: Saturnus (de aarde was woest en ledig), Zon (er zij licht) en Maan (daar zij een uitspansel in de wateren, om het water van het water te scheiden). Nu zijn we in het Aardetijdperk aangeland (dat de wateren op een plaats samen-vloeien en het droge – de aarde – gescheiden worde), waarin door een incident, aangeduid als de val, de huidige stoffelijke mens tot aanzijn en bewustwording is gekomen.

De esoterische wetenschap legt uit dat er in het huidige aardetijdperk belangrijke tijdvakken van ontwikkeling zijn geweest, die aangeduid worden met de namen Polares, Hyperborea, Lemurië en Atlantis. Nu bevindt de mensheid zich in het zogenoemde Arische tijdvak. De overgang van het ene naar het andere tijdvak ging, zoals wel uit de overleveringen van

alle volkeren blijkt, met veel natuurge-weld gepaard. Er wordt dan steeds een al-legorische interpretatie gegeven en verhaald dat dit het gevolg was van doorge-zette foutieve menselijke gedragingen. De goden grepen dan in corrigerende en bestraffende zin in. Uit de overleveringen van de Azteken en de Maya's is ook bekend dat zij op de hoogte waren van deze periodieke rampen die het menselijke bestaan van tijd tot tijd grotendeels wegvaagden.

DE VIJF ZONNEN

De Azteken geloofden dat het universum in grote cycli functioneerde. Vanaf het ontstaan der mensheid waren reeds vier zonnen, zoals zij deze cycli noemden, geweest. De vijfde zon is hun benaming voor het huidige tijdsgewricht. In een zeldzame verzameling documenten van Azteekse oorsprong, en uit een van massief basalt gehouwen 'zonnestein' van keizer Axayacatl (1479 n.C.) worden van deze perioden de volgende omschrijvingen gegeven:

«Zij die tijdens de eerste zon leefden aten water-maïs. In dit tijdsgewricht leefden de reuzen, die uiteindelijk werden verslonden door de jaguars... De eerste zon werd vernietigd door water. De mensen werden veranderd in vissen... van sommigen wordt gezegd dat zij beschermd werden door een oude boom... anderen vertellen dat zeven paren zich verscholen in een grot tot de vloed voorbij was...

Zij die tijdens de tweede zon leefden aten wild fruit... Deze zon werd vernietigd door de wind-slang (stormen en wervelwinden) en de mensen werden veranderd in apen... een man en een vrouw stonden op een rots en werden gered...

De nakomelingen van de tweede zon aten fruit met de naam tzincoacoc...

De derde zon werd vernietigd door

MAYALEGENDE

In het begin waren er geen mensen, geen dieren, geen bomen, geen stenen, er was niets, alles was verlaten en leeg...

In de stilte van de mist leefden de goden Tepëü, Gucumátz en Hurakan, namen die de geheimen bewaren van de schepping, leven, dood, de aarde en de wezens die er leven...

De goden vergaderden en besloten te doen wat gedaan moest worden... en licht vervulde de duisternis.

AZTEEKSE LEGENDE

Tidens de grote vloed in de oude tijden viel de hemel omlaag naar de aarde. Quetzalcóatl en Tezcatlipoca veranderden in twee bomen die groeiden en groeiden en zo de hemel terugduwden naar zijn vroegere plaats. De twee goden lieten de bomen op hun plaats staan aan beide uiteinden van de aarde en klommen over de rand van de hemel. Ze troffen elkaar midden in de Melkweg. Zo werden zij de heersers van de hemel en de sterren.

vuur uit de lucht en het ontstaan van lava. Om de ramp te overleven werden de mensen veranderd in vogels...

Aan het einde van de vierde zon stierven de mensen van de honger na een stortvloed van bloed en vuur... De verwoesting kwam in de vorm van stortregens en overstromingen... De bergen verdwenen en de mensen werden veranderd in vissen...

De vijfde zon staat bekend als 'de zon van de beweging', het tijdperk van de dorst naar bloed en harten... Door de beweging van de aarde zullen allen omkomen.»

De Maya's, die net als de Inca's en de Azteken tot een zonnevolk behoorden, berichten over meerdere scheppingen of zonnerijken, afgewisseld met perioden van duisternis. Naast de *Popol Vuh* is er een legende die vertelt over vier zonnerijken die reeds geweest zijn en die mogelijk vergelijkbaar zijn met Polares, Hyperborea, Lemurië en Atlantis. Deze zonnerijken zijn in hun symboliek vrijwel identiek aan die van de hierboven genoemde zonnerijken van de Azteken.

Het rijk van de eerste zon van de

Maya's stond onder het teken aarde, van de tweede onder het teken lucht, van de derde onder vuur en de vierde zon onder het teken water. Het rijk van de vijfde zon wordt volgens de Maya's geregeerd door de god Tlaloc, die naast de god van het water en als tegenpool van de zon, tevens de god van het heilige vuur is. Tlaloc is getrouwd met de godin van de vruchtbaarheid en daarmee is hij volgens de Maya's de scheppende kracht voor een nog komende nieuwe mens. Hij legt de basis voor het vijfde rijk, waartoe de huidige mens zal kunnen gaan behoren. De nadruk ligt op 'kunnen' omdat dit vijfde rijk een tijd van vervulling inluit, die afhankelijk is van het inzicht en de bewustzijnsstaat van de huidige mens. Het is het rijk van het bloed.

De Maya's hebben deze vervulling onder meer in Chichén Itzá in het allerheiligste van de Mayatempel met de bekende Chac-Mool tot uitdrukking gebracht. Dit wordt dan weergegeven door de zon die boven de tempel van de krijgers opkomt en boven de tempel van de jaguars ondergaat en de Chac-mool rood kleurt. Het symbolische hartenbloed van de mens wordt geplengd als een getuigenis van het offer van het eigen zelf, ten einde in een geestelijk leven te kunnen opgaan.

DE GRAFTOMBE VAN PACAL VOTAN

Graftomben in de vorm van tempels, piramides en heuvels over de gehele wereld hebben steeds een symbolische betekenis gehad. Het zijn bakens in de tijd, die of gebouwd zijn om een symboliek uit te drukken, of deze, door de grote indruk die ze op hun beschouwers maakten, in de loop der geschiedenis verkregen. Zo kunnen ze, als de piramide van Gizeh, tot uitdrukking brengen dat de mens zijn lessen in de oefen- en leerschool van het aardse leven begrepen en doorlopen had en dat dit leerrijke aardse leven 'met een gerust hart' kon worden afgelegd.

Het natuurlijke bewustzijn van de mens was door deze levensgang minder geworden en tenslotte min of meer 'opgelost', 'ondergegaan', verdwenen, waardoor het zielenbewustzijn van de innerlijke mens weer herboren kon worden. Het is een proces dat niet per definitie moet eindigen met een lichamelijke dood; het duidt primair op een zinnebeeldig sterven, op een symbolische dood, die reeds tijdens het leven plaats kan vinden. Dit universele principe is het, dat in de (pre)Egyptische tijd weergegeven wordt door de lege sarcofaag in de koningskamer in de grote piramide van Cheops. Nooit, zo is bekend, heeft daarin iemand begraven gelegen; deze sarcofaag heeft alleen een symbolische betekenis.

De oude Egyptenaren noemden het plateau van de grote piramide 'Rostau', hetgeen letterlijk betekent 'de poort naar de andere wereld'. Het christendom verzinnebeeldt hetzelfde door het lege graf van Jezus, waarin alleen de doeken zijn achtergebleven. De rozenkruisers spreken – in navolging van Hermes – over het (symbolische) 'ongeschonden lichaam van Christiaan Rozenkruis' dat zij aantreffen in een helder verlicht grafgewelf, dat bij toeval werd ontdekt.

In Midden-Mexico, waar de beroemde piramides van de zon en de maan en de tempelpiramide van Quetzalcóatl staan, wordt hetzelfde principe in de naamgeving 'Teotihuacán' weergegeven. Dit betekent: 'de plaats waar de mens God wordt'. De uitgestrekte tempelstad Palenque in Yucatán, uit de tijd van 600-800 n.C., werd in 1773 ontdekt. Pas twee eeuwen later werd in een van de piramidevormige graftempels het lichaam aangetroffen van de Maya-priesterkoning *Pacal Votan*. In diens uit de zevende eeuw stammende graf gaan symboliek en feitelijkheid hand in hand. In 1949 stuitte de archeoloog Alberto Ruz bij zijn speurtocht naar de sarcofaag van deze Maya-vorst op een bijzonder grote steen in de Tempel der Inscripties. In deze steen waren twee rijen gaten geboord, die elk waren dichtgemaakt met een stenen plug. Deze steen verborg een trapgat dat met puin was gevuld. Gezien de grootte en zwaarte van de steen (5 ton!) kon deze onmogelijk later in de tempel geplaatst zijn. Deze prachtige tempel, waarin veel symboliek is weergegeven, is dus van meet af aan als graftempel bedoeld en gebouwd. Het heeft vier seizoenen geduurd voor al het puin weg was en onderaan het trapgat een kamer werd ontdekt, die aan één zijde afgesloten was door een driehoekige steen. Achter deze steen leidde een gang naar een 9 bij 7 meter grote ruimte waarin de graftombe van Pacal Votan stond, die volkomen intact was. De koning-priester zelf droeg een gezichtsmasker van groene jade. Op de mond van het masker zien we een T-vormige amulet, teken van zijn goddelijke status. In zijn handen droeg hij eveneens stenen van groen jade, de rechterhand omklemde een kubus en de linkerhand een bol. Pacal Votan betekent waarschijnlijk zoveel als 'beschermers van de zon', dan wel 'hij die van het geslacht der slangen is'. Een ronde jadesteen die hij in zijn mond had, was

een symbool van het onsterfelijke leven, dat hij had bereikt. Het is opmerkelijk, hoe universeel dit symbool is. Niet alleen in Mexico betekent een ronde steen bij een gestorvene onsterfelijkheid, onthevenheid aan de materie. Ook in Europa werden ten tijde van de Katharen de 'volmaakten' begraven met een platte ronde steen op het borstbeen.

De tombe was bedekt met een grote rechthoekige plaat, rijk voorzien van bijzondere reliëfs. Boeken vol zijn er geschreven over de centraal afgebeelde liggende figuur, die wellicht aanwijzingen bevat dat de Maya's buitenaardse contacten hadden. Een andere veelzeggende uitleg van esoterische aard is, dat de centrale figuur op de sarcofaag de godin van de vruchtbaarheid is. In haar hand houdt ze een lelieblad en zij is omringd door water. Zij baart het kind van de zon dat door haar gemaal als god van het water en tevens god van het heilige vuur verwekt werd.

De mens, het kind van de zon, heeft als zijn levensboom het kruis. Deze opgerichte levensboom in de vorm van een kruis duidt op de weg van bevrijding uit deze wereld. Kiest hij in zijn leven de horizontale levensweg, dan vindt hij aan beide zijden de slang van de dualiteit. Kiest hij voor de verticale weg omhoog, dan moet hij de negen aardebindende krachten in zichzelf overwinnen. De staat van wedergeboorte wordt in de belevingswereld der Maya's bereikt nadat de negen heren van de tijd of de duisternis *in de mens* overwonnen zijn. Is de dood overwonnen dan stijgt hij op in het rijk van Quetzalcóatl, de gevederde slang. Het kind van de zon ontstijgt aan alle begrenzungen. Hier is de vleermuis als symbool van de dood weergegeven. De opstanding wordt uitgedrukt door het quetzalvogeltje, het symbool van de opperste godheid Quetzalcóatl, de koning van hemel en aarde.

Anderen vinden op de plaat ook aanwijzingen weergegeven die duiden op de wetenschap van de Maya's met betrekking tot de macrokosmos en de vijf grote tijdperen van ontwikkeling en bewustwording van de mensheid. Deze zijn verzinnebeeld door de

vijf zonnen, waarover ook het scheppingsverhaal van de Maya's, de Popol Vuh, gaat. Maar bovenal spreekt uit de bijzondere reliëfs de mythische kennis van de Maya's van de mysteriën van dood en wedergeboorte. Een veelheid van symbolische uitdrukkingswijzen is gebruikt om deze diepgaande kennis te beschermen voor het profane oog.

Naast de Tempel der Inscripties staat een gebouwcomplex dat het Paleis of ook wel de Toren van de Wind wordt genoemd. Van de toren zegt men dat hij als sterrenobservatorium gediend heeft. Het gebouw is vier verdiepingen hoog en de betekenis ervan wordt ook wel vergeleken met die van de koningskamer van de piramide van Cheops, die ook op het vierde niveau ligt.

Iets verderop staat de Tempel van het Kruis, waarin Pacal Votan en diens zoon op een fries afgebeeld zijn met aan weerszijden een groot kruis. De Maya's kenden, net als de vroege christenen, het kruis als symbool van het aardse leven (de horizontale balk) en de geestelijke opstanding (de verticale balk). Tenslotte zij nog vermeld dat in Palenque ook in de Tempel van de Graaf drie graftomben zijn aangetroffen. Nog vrij recent, in 1994, werd in een kleine tempel naast de Tempel van de Inscripties de spectaculaire ontdekking gedaan van een graftombe met het eveneens met jade versierde lichaam van de zogenoemde Reina Roja, de zielenkoningin.

In Mexico liggen ongetwijfeld nog veel andere onvermoede en nog niet ontdekte overblijfselen van oude tot zeer oude culturen onder de oerwouden begraven, die op bijzondere wijze getuigen van de eeuwige band tussen goden en mensen. Zij zijn gecreëerd om de mens nimmer te laten vergeten dat hij hier niet thuishoort, maar dat hij een zwerver is in een aards doorgangshuis, of zoals de indianen in Mexico het uitdrukken: «Deze wereld is een droomwereld waaruit wij moeten ontwaaken. Daartoe moet de mens zichzelf overwinnen.»

Om dat te kunnen is een indiaan een krijger.

HET BALSPEL VAN DE MAYA'S

Een van de meest mysterieuze elementen van de Mayacultuur was hun balspel. Bij dit spel speelden twee teams tegen elkaar. Ze moesten een grote rubberen bal door een aantal ringen proberen te spelen. Dit spel werd later overgenomen door andere volkeren, zoals de Azteken. Het spel moet een enorme populariteit gekend hebben, gezien de grote hoeveelheid spellenvelden die we nu nog op archeologische vindplaatsen aantreffen. Ook waren scènes uit het spel te zien in talloze Maya-inscripties. Er is veel over de betekenis van dit spel gespeculeerd. Het wordt in de literatuur vaak in verband gebracht met bloederige praktijken waarbij de harten van de spelers uitgerukt werden om aan de goden te offeren.

Nu zijn er aanwijzingen dat dit spel in oorsprong méér was dan een sport of een vorm van volksvermaak. Net als we dit zien in bijvoorbeeld de alchemie, is er naast de exoterische kant ook een esoterische kant. Wanneer we kijken naar de plekken waar het spel gespeeld werd, is dit bijna altijd in de buurt van tempels en andere heilige plaatsen. Sommige tempelsteden zoals Tonina, in de Mexicaanse staat Chiapas, kun je zelfs alleen betreden via het balspeelveld. Bovendien speelt het balspel een cruciale rol in het verhaal van de heldentweeling uit het heilige boek van de Maya's, de Popol Vuh. Wanneer we de elementen van het spel beter onderzoeken, stuiten we op talloze symbolen. Hoe zat het spel in elkaar en was er ook inderdaad een esoterische betekenis?

Een van de grootste speelvelden bevindt zich in het tempelcomplex van Chichén Itzá op het Mexicaanse schiereiland Yucatán. Het speelveld wordt begrensd door twee grote muren, een aan de westkant en een aan de oostkant. Bovenop beide muren zitten op drie plaatsen stenen poortjes, precies op de plekken waar de zon op- en ondergaat op respectievelijk het winterpunt (21 december), de equinox (21 maart en 21 september) en het zomerpunt (21 juni). Onder deze poortjes, aan de bovenkant van de muur, bevinden zich de resten van uit steen gehakte verticale ringen. De ringen zijn prachtig versierd met twee in elkaar kronkelende slangen waarvan de kop en de staart bij elkaar komen. Door deze ringen, die op onge-

veer tien meter hoogte zaten, moest een grote rubberen bal gespeeld worden. Deze bal woog enkele kilo's en mocht niet met handen of voeten worden aangeraakt, alleen met het lichaam. Op zich al bijna onmogelijk, maar daarbij komt dan nog dat de winnaars van dit spel in sommige gevallen geofferd werden aan de goden. Opmerkelijk is, dat de Azteken en Spanjaarden het later anders hebben geïnterpreteerd: voor hen waren het de verliezers die geofferd werden. Zij begrepen echter niet wat het offer werkelijk betekende. Voor een Mayakrijger was dit offer namelijk de grootst mogelijke eer!

Ring met twee slangen waar de bal tijdens het balspel doorheen gespeeld moest worden

HET SPEL VAN DE GODENZONEN

Het spel werd gespeeld door twee teams van elk zeven strijders. Op de muur van de balspeelplaats in Chichén Itzá zijn nog oude reliëfs te zien van de teams. Elk van de spelers is uitgedost in de mooiste kleding, in sommige gevallen compleet met wapenuitrusting. De aanvoerder van een van de teams zit geknield bij de bal. Hij is onthoofd en uit zijn werkelokom richten zich zeven slangen op. Op de bal zelf is een groot doodshoofd getekend. Het balspel was dus een spel, verbonden met de dood. Maar wat voor een dood? Laten we eens kijken naar een van de mythologische verhalen waarin het spel een belangrijke rol speelt: de Popol Vuh.

Het verhaal van de magiërs uit het heilige boek de Popol Vuh vertelt hoe de go-

De tempel van de Gevederde Slang (Kukulcan) in Chichén Itzá. Van dit grote centrum van de Maya's in Yucatán wordt gezegd dat het werd gesticht door Kukulcan, de gevederde slang, die in gezelschap van twintig glorieuze leiders uit het oosten kwam. Tijdens de lente equinox biedt de piramide het schouwspel van een neerdalende slang van licht en schaduw

denzonen het balspel spelen. Hun enthousiasme straalt met kracht van hen uit. Dit irriteert de negen heren van de nacht. De negen heren van de nacht zijn de bewoners van de onderwereld en zij kunnen het niet verdragen dat er iets bestaat dat machtiger en groter is dan zij. Als zij de godenzonen horen spelen, dagen ze hen uit af te dalen naar de onderwereld en de strijd aan te gaan. De godenzonen dalen af in de onderwereld, maar het lijkt alsof zij volledig onvoorbereid zijn en daarom vallen zij ten prooi aan deze heren van de onderwereld. Ze worden gedood, hun hoofden worden afgehakt en in de bomen gehangen. Daar gebeurt een wonder: de hoofden veranderen in kalebassen. Het sap van de vruchten bezwangert een van de dochters van de heren van de nacht. Zij is gedoemd te vluchten uit de onderwereld en eenmaal op de aarde baart ze een heldentweeling. Het zijn de laatste goddelijke erfgenamen. Op een dag vindt de heldentweeling de attributen van het balspel die hun voorvaderen ooit gebruikt hebben, zoals de bal en de kleding. Ze

leren het spel en gaan tenslotte opnieuw de strijd aan met de heren van de nacht. Het is door dit spel dat hun spirituele ontwikkeling plaatsvindt. De herinnering aan hun werkelijke, goddelijke opdracht ontwaakt en ze weten de heren van de nacht in het balspel te verslaan. Toch leidt hun overwinning uiteindelijk onvermijdelijk tot de dood.

EEN METAFOOR VAN HET LEVEN

In de Popol Vuh zien we hoe deze dood niet definitief is, maar een herrijzenis van het nieuwe leven betekent. De symbolische betekenis van deze gebeurtenissen is immers altijd dat het licht zich aan de duisternis offert maar juist daardoor het duister overwint. Omgekeerd is het onmogelijk dat zonder het 'stirb und werde' (sterf en word) de stem van het goddelijke kan herleven.

Het balspel, dat zo'n belangrijke en heilige rol speelde voor de Maya's, zou je kunnen zien als één grote metafoor van het leven zelf. De spelers bewegen de bal

die ongreepbaar is – zoals iedere mens in zijn leven geleid wordt door een kracht die niet met een *dialectisch* bewustzijn te vatten is. Het is een innerlijke drang die ons steeds weer voortstuwt tot ervaring. Het spel is een leerschool. De gang van de bal, en daarmee de kwaliteit van het spel, kan men zien als een afspiegeling van het bewustzijn. Vandaar ook dat het balspel in de oude Mayatijd vaak bekeken werd door de hoogste priesterklasse. Er is bekend dat het balspel door de priesters gebruikt werd om er voorspellingen uit te halen over de toekomst van hun volk. Dit lijkt in eerste instantie misschien vreemd, maar in feite berust dit op steeds terugkerende wetmatigheden. Wanneer we de stelling ‘bewustzijnsstaat is gelijk aan levensstaat’ als uitgangspunt nemen, beseffen we dat het bespelen van de bal, de voortgang van het spel, een uiting was van de staat van bewustzijn op dat moment. Net als het leven en de daden van ieder individu een afspiegeling zijn van zijn bewustzijn, was het lot van het volk afhankelijk van het bewustzijn van het volk.

Wanneer de krijgers, door heel veel oefenen, uiteindelijk het spel beheersten, en de goddelijke gang van de bal door de ringen konden realiseren, hadden ze het hoogste bereikt wat er in dit aardse leven te bereiken was. De ringen bevonden zich immers precies op de plaats waar de zon stond op alle bijzondere momenten in het jaar. Voor de Maya's was de zon het ultieme symbool voor het goddelijke. Wanneer de bal door de ring gespeeld kon worden, was het balspel, het leven, in totale harmonie gekomen met de goddelijke wetten; de wil van de godheid kon door de mens, of door het volk, worden uitgedrukt! Vandaar dat de speler, de mens, die dit stadium bereikt heeft, bijna als een vanzelfsprekendheid de dood tegemoet treedt: de dood van het lagere, het verliezen van het ik, is dan niet langer iets onna-

tuurlijks, maar een verblijdende nieuwe bewustzijnsstaat, vrij van het menselijke kleine. Het offeren van het hart van de overwinnaar betekende, net als in de Popol Vuh, tegelijk de opstanding in het nieuwe leven.

DE TEMPEL VAN DE KRIJGERS

Dat de dood van de speler geen definitief einde inhield, kunnen we ook zien wanneer we de archeologische vindplaatsen onderzoeken. Zoals gezegd werd het balspel gespeeld op heilige plaatsen. Het spel had dan ook een plaats temidden van de vele tempels in het complex. Wanneer we in Chichén Itzá kijken naar de tempel die aan het balspel grenst, dan zien we daar de afbeeldingen van adelaars en jaguars die de harten van de spelers in hun klauwen hebben. Deze dieren, die heilig waren voor de Maya's, zuiveren de harten van de spelers door er hun levensadem in te blazen. De oude natuur verdwijnt langzaam en wordt overgenomen door een nieuw bewustzijn. Na de zuivering van het hart werd de Mayakrijger ondergedompeld in de heilige bron, de *cenote*. Hier werd zijn hele stelsel vernieuwd. De zo herboren krijgers kregen tenslotte een plaats in ‘de tempel van de krijgers’. Zij staan letterlijk afgebeeld op de zuilen van die tempel. De ingang van de tempel is gericht op het balspeelveld. De krijgers blijven als het ware betrokken bij het spel. Het spel houdt immers nooit op. Het leven is een gang van bewustzijnsstaat naar bewustzijnsstaat. De ervaring opgedaan tijdens het levensspel leidt tot inzichten, deze inzichten tot bewustzijn en met dit nieuwe bewustzijn speelt de krijger opnieuw het spel. Zo gaat de mens dan als in een spiralengang omhoog, in een altijd voortdurende ontwikkeling van ervaring, inzicht en bewustzijn.

DE TIJDREKENING VAN DE MAYA'S

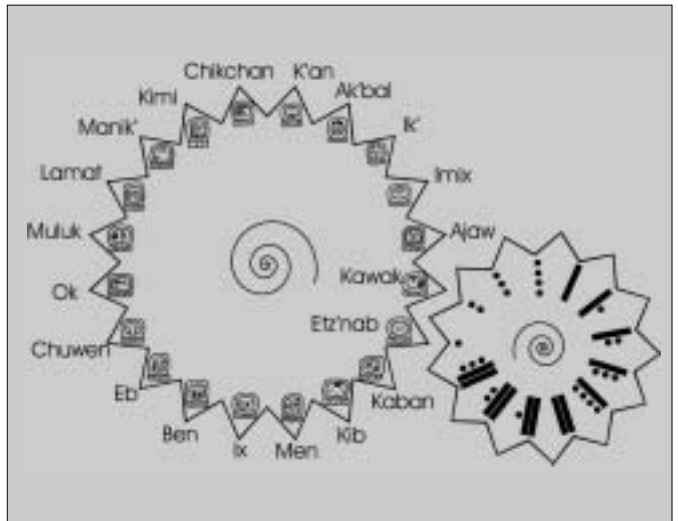
De oude Maya's waren gefascineerd door de tijd. Ze zijn beroemd vanwege hun methoden om de tijd in kaart te brengen en op basis van de ontdekte ritmes in de tijd voorspellingen te doen. De basiskennis over de tijd hadden ze overigens niet van zichzelf; ze borduurden voort op wat volken als de Olmeken al ontwikkeld hadden. De Maya's kenden maar liefst zeventien kalenders die grotendeels gebaseerd waren op de gang van de sterren en planeten. Deze zeventien cyclische kalenders waren op elkaar afgestemd, waarbij de verschillende kalenderrondes in elkaar draaiden als de raderen van een uurwerk. Veel van deze cycli zijn verrassend nauwkeurig en gebaseerd op de regelmaat van natuurlijke ritmes in de kosmos.

In de kalendertellingen speelde een aantal getallen een belangrijke rol. In de eerste plaats het getal 20, wat de basis-eenheid voor de Maya's was, zoals tien dat is in ons decimale stelsel. De Maya's maakten een onderverdeling in 'aardse' kalenders en 'heilige' kalenders. Het sleutelgetal voor de aardse kalender is 9. Denken wij aan de rol die het getal 9 speelt als symbool voor de mensheid. Wanneer de bijbel bijvoorbeeld spreekt van de groep van 144.000 die uitgered

zal worden dan staat dit voor het getal 9 (1+4+4), het getal van de mensheid. De Maya's waren zich bewust dat de mensheid van nu in een ongodelijke staat verkeert die gekenmerkt wordt door dualiteit, door tweedeling. Vandaar dat hun belangrijkste aardse kalender gebaseerd is op twee maal negen. Dit vermenigvuldigd met het basisgetal 20 vormt 360 dagen. Vervolgens telden ze er nog vijf dagen bij op, de zogenaamde 'dagen buiten de tijd', om het zonnejaar van 365 dagen compleet te maken.

Anders was het voor de heilige kalenders. Deze kenden ook het getal 20 als basis, maar nu vermenigvuldigden zij dit met het heilige getal 13. Dertien was het goddelijke getal voor de Maya's. Denken wij aan de belangrijke rol die dertien speelt in de christelijke mysteriën, bijvoorbeeld Jezus, als dertiende temidden van de twaalf discipelen. De heilige kalender of ook wel 'Tzolkin' genoemd, bestond uit een combinatie van twintig zogenaamde zonnezegels en dertien heilige tonen. Dit levert 260 variaties (dagen) op. Elke dag kreeg hierdoor zijn speciale betekenis, afhankelijk van de combinatie.

Het aardse leven en het heilige leven kwamen samen in een telling over een grotere periode. De heilige kalender vormde met de aardse zonnekalender van 365 dagen een grotere cyclus van 52 jaar (het kleinste gemene veelvoud van 260 en 365 dagen). Deze 52 jaar was tevens opgebouwd uit vier maal dertien

jaar. Vier elementen, vier windrichtingen als basis, vermenigvuldigd met het heilige getal dertien vormde zo een volmaakte cyclus. Iemand die de 52 jaar had bereikt, werd in de Mayacultuur een wijze genoemd.

Tekeningen naar de reliëfs op de heilige Maya-kalender met twee wielen van dertien maal twintig zonnezegels.

Daarnaast gebruikten de Maya's ook een maankalender die per jaar dertien maanden kende van 28 dagen. Naast de diepe betekenis van het getal dertien moet opgemerkt worden dat deze kalender ook veel logischer is dan onze twaalf onregelmatige maanden. Wij kennen immers dertien perioden van volle maan in een jaar.

Naast de kalenders om de jaren te meten, hielden de Maya's zich ook bezig met veel grotere tijdsperioden. Het meest bekend van de Maya's is wellicht hun grote kalenderronde van dertien grote tijdvakken (baktuns) die eindigt op 21 december 2012. Uit onder andere archeologisch onderzoek is gebleken dat deze kalender is begonnen in 3114 v. C.

Het is waarschijnlijk dat de Maya's bij de ontwikkeling van deze kalender als het ware terug hebben geteld. Vermoedelijk was dan ook waarschijnlijk niet het begin, maar juist het einde van de kalender voor de Maya's belangrijk. Maar wat betekent 21 december 2012?

VOLADORES — EEN OUD INDIAANS
RITUEEL

Vijf traditioneel geklede mannen klimmen naar de top van een paal die wel dertig meter hoog is. Op het platform bovenaan voeren ze in stilte een korte ceremonie uit.

De leider begint een dans op de klank van trommel en fluit, waarbij hij zich naar alle vier de windrichtingen keert als eerbetoon aan de zonnegod. De andere vier voladores wikkelen zich in een lang touw dat aan het plankier is vastgemaakt. Met hun hoofd omlaag laten zij zich achterwaarts naar beneden vallen, waarbij ze aan het afwikkelen van het touw precies 13 keer (het heilige getal) ronddraaien, met hun armen uitgestrekt als een groet aan de zon.

2012 dus nagenoeg op één lijn. Voor de Maya's was het hart van de Melkweg als een grote kosmische baarmoeder, als de goddelijke kern waar alles uit voortkomt en uiteindelijk ook weer in verdwijnt.

Op 21 december 2012 ontvangt de nieuwe zon zijn kracht direct uit dit goddelijke hart en stuurt dit rechtstreeks naar de aarde. Een bijzonder moment dat volgens velen zal leiden tot indrukwekkende transformaties. Er wordt vooral in westerse spirituele kringen veel over geschreven. Sommigen beweren zelfs dat dit het einde van de wereld betekent. Hierbij moet meteen opgemerkt worden dat de Maya's het nooit over een einde van de wereld gehad hebben. Zij denken immers in cycli. Elk einde is derhalve een nieuw begin, in dit geval een nieuwe ronde van dertien tijdvakken. Deze tijd wordt, zoals iedere overgangperiode, gekenmerkt door bijzondere mogelijkheden en kansen voor de mensheid om de stap naar hoger bewustzijn te maken. Het leven in bewuste harmonie met de kosmische ritmes van het goddelijke hart was de universele boodschap die de Maya's ons met hun kalenders nalieten.

Eenentwintig december was voor de Maya's een belangrijk moment in het jaar. Het is de kortste dag waarna het licht langzaam weer toeneemt. Tijdens dit winterpunt stierf volgens de Maya's de oude zon en werd een nieuwe zon geboren. Gezien vanaf de aarde verschuift de 21 december zon ten opzichte van de sterren. Dit fenomeen wordt ook wel precessie van de equinox genoemd, en wordt veroorzaakt door een wiebeling van de aardas. Pas na 26.000 jaar staat de zon weer in dezelfde positie. De Maya's waren zich bewust van dit proces. Het bijzondere van het jaar 2012 is nu dat de winterpunt-zon (op 21 december) dan in het sterrenbeeld Boogschutter staat. Wanneer je 's nachts naar de heldere hemel kijkt, op een plaats waar weinig licht- en luchtvervuiling is, kun je zien dat de positie van het sterrenbeeld Boogschutter samenvalt met het hart van de Melkweg. De aarde, de zon en het hart van de Melkweg liggen op 21 december

MODERNE MAYA'S

Wie vandaag de dag een bezoek brengt aan Merida, de hoofdstad van het schiereiland Yucatán, in het oosten van Mexico, treft een omgeving aan die een wonderlijke mengeling is van moderne, vaak veramerikaanse levensstijlen en een traditionele Mayacultuur. In de bus zitten hippe meisjes in de nieuwste mode naast een vrouw in een traditionele 'huipil'-jurk. De tekeningen en inscripties die gevonden zijn in de vele oude tempelsteden, de beeldende kunst van de oude Maya's, worden op talloze manieren opnieuw vormgegeven. Veel kunstenaars verdienen er hun brood mee, niet in de laatste plaats door ze als mooi souvenir aan toeristen te verkopen.

Dat is allemaal uiterlijk, maar de Mayacultuur is ook op een dieper niveau verweven met het leven van de mensen in Mexico. Nog steeds komen er ieder jaar op 21 maart, de dag dat de zon door het lentepunt boven de evenaar gaat, duizenden mensen bijeen in de tempelstad Chichén Itzá. Zij kijken naar het spektakel van licht en schaduw op de grote piramide van Kukulcán.

DE WIJSHEID VAN DE SLANG

Kukulcán was een van de belangrijkste figuren uit de Mayacultuur. Hij stond symbool voor de mens die het goddelijke in zichzelf gerealiseerd had. Bij de Azteken werd hij Quetzalcóatl genoemd. Zijn naam betekent ‘de gevederde slang’.

De trappiramide van Kukulcán bestaat uit negen niveaus. In het midden van elk van de vier zijden is een trap gebouwd van eenennegentig treden. Met de

top van het platform zijn dit 365 treden, het volledige aantal dagen van het zonnejaar. Op 21 maart, gedurende een aantal uren in de namiddag, kun je zien hoe de zon een schaduw van de zijde van de piramide vormt tegen de zijkant van de trap aan de noordzijde. Dit leidt ertoe dat er als het ware een slang van licht en schaduw langs deze trap neerdaalt. Onderaan deze trap is een gebeeldhouwd slangenhoofd, dat alleen tijdens dit verschijnsel verlicht wordt. Het is ongelooflijk als je beseft wat een kennis van astronomie en architectuur ervoor nodig is geweest om dit zo nauwkeurig te kunnen bouwen.

Sommige gidsen vertellen de toeristen een oppervlakkig verhaal waaruit blijkt dat het hier gaat om de slang als het symbool van de vruchtbaarheid. Op zich is dit waar, maar veel bezoekers op die speciale dag, met name mensen die uit de omgeving komen, weten dat het hier ook gaat om een diepere betekenis. De gevederde

Een Maya-imker inspecteert het nest van de angelloze bijen die traditioneel in boomstammen worden geteeld. Daarna wordt de honing geoogst, die voor de Maya's heilig is en medicinaal wordt aangewend

slang was het belangrijkste symbool voor de oude Maya's. De slang van de tijd, het golvende 'opgaan, blinken en verzinken' dat het kenmerk is van deze natuurorde, ontvangt van de adelaar de vleugels van de eeuwigheid. Het is deze slang die neerdaalt op de aarde, om de mens de grote boodschap te vertellen. Dit gebeurt op het moment in het jaar wanneer de dagen en de nachten even lang zijn, het psychologische moment waarop het licht de duisternis kan overwinnen.

«HOE IS JE WEG?»

Toen in het begin van de zestiende eeuw de Spanjaarden Mexico veroverden, was de Mayacultuur allang over haar hoogtepunt heen. Zij was op dat moment al sinds eeuwen vermengd met en overgenomen door die van andere volken, zoals de Tolteken en de Azteken. Daarnaast zijn tijdens de kolonisatie veel Maya's gedood en werden bijna al hun geschriften verbrand. Hierdoor leek de oude beschaving grotendeels voorgoed verdwenen. Desalniettemin leeft een deel van de essentie ervan nog steeds voort in de harten van ongeveer een miljoen mensen in het oosten van Mexico, die zich nog steeds Maya's noemen. De oude Mayagebruiken zijn op wonderlijke wijze vermengd met de westerse cultuur. Zo spreken vele inwoners op het platteland van Yucatán nog altijd een van de vele Mayatalen. Talen die uiterst gecompliceerd zijn en veel symbolische betekenissen kennen. Wanneer een Maya een andere Maya begroet, dan doet hij dat met de woorden: 'Biix a Bel', wat letterlijk betekent: hoe is je weg?

Ook vereren de meeste inwoners op het platteland nog steeds de talloze Maya-

goden die in feite niets anders zijn dan manifestaties van het ene onnoembare: *Hunab-ku*. Hoewel Hunab-ku ondefinieerbaar is (vergelijkbaar met het Chinese woordbeeld Tao), werd het door een moderne Maya beschreven als 'datgene wat het hart van alle dingen in deze wereld, in het universum en daarbuiten met elkaar verbindt'. Omdat de Mayagoden manifestaties zijn van het ene goddelijke, en niet het goddelijke zelf, maakt het in essentie niet uit aan wie of wat het gebed opgedragen wordt. Daarom kunnen Maya's zo gemakkelijk, naast de verschillende Mayagoden, ook katholieke heiligen vereren! De Maya's hebben hiervan nooit een punt gemaakt. Tijdens de kolonisatie zijn ze zogenaamd bekeerd tot het christendom – maar zij zijn hun oude rituelen blijven uitvoeren.

De moderne Mayacultuur wordt gekenmerkt door een holistisch wereldbeeld waarin alles met alles samenhangt en toeval niet bestaat. Evenals mensen in veel andere beschavingen van de wereld zijn de Maya's op het platteland zich sterk bewust van de ritmen van de natuur en zij houden rekening met de stand van de zon, de maan en een aantal belangrijke sterrenstelsels zoals Orion en de Plejaden. Sommige Maya's leven zelfs nog met de oude Mayatijdrekening, waarin iedere dag zijn eigen kleur en karakter heeft.

MODERNE BIJENSYMBOLIEK

De natuurlijke omgeving van een bijenvolk vormt vaak een afspiegeling van de mensenwereld. Zo kennen de Maya's van nu een oeroude traditie: de teelt van angelloze bijen. Deze traditie heeft ook bij de oude Maya's een heel belangrijke

rol gespeeld. Veel oude codices van de Maya's vertonen afbeeldingen van deze bijen, en de oude bijengod wordt vaak in verband gebracht met Venus. Toen echter de kolonisten het gebied veroverden, brachten ze de ons welbekende honingbij mee. Deze honingbij kon steken en was veel groter en agressiever dan de inheemse soort. Door genetische experimenten met honingbijen in Brazilië ontstonden een aantal decennia geleden de zogenaamde 'killerbees'. Deze bijen zijn weliswaar veel productiever maar tevens zo agressief dat zwermen van deze bijen mensen aanvallen en zelfs dood kunnen steken. De 'killerbees' vermengden zich razendsnel met de bestaande honingbijensoort, maar niet met de inheemse bijen. Ze vormen echter wel een gevaar voor de kolonies van de inheemse bijen, want ze vallen hen aan en plunderen hun nesten. Het leven wordt voor de inheemse bijen zo steeds moeilijker gemaakt.

Een Maya kent de vele aspecten van deze achtergrond niet, maar voor hem is het verhaal duidelijk. Voor hem geldt de wet dat de dingen in de uiterlijke wereld een afspiegeling zijn van de innerlijke wereld. Zoals de westerse cultuur steeds agressiever wordt, worden hun bijen dat ook. De inheemse bij, symbool voor hun inheemse cultuur, zal het verliezen ten opzichte van de moderne maatschappij, een maatschappij die de Maya's vaak hard en materialistisch aandoet. Het is nu aan diegenen die zich er bewust van zijn, om het kwetsbare te beschermen en voldoende bodem te geven, zodat het kan overleven. De Maya's zien er een universele boodschap in: als de subtiele innerlijke stem niet gehoord en beschermd wordt, gaat deze ten onder in het geweld en het rumoer van de wereld om ons heen.

Misschien is het juist door de tegenstelling tussen traditioneel en modern, tussen een spiritueel verleden en een toekomst die steeds materialistischer dreigt

te worden, dat Mexico veel te bieden heeft voor de zoekende mens. Het is een land van oude wijsheid, dat inspireert tot dieper (zelf-)onderzoek. De bekende tempelsteden in de omgeving mogen dagelijks worden overstroomd met toeristen; in de minder bekende tempels zijn zo rond zonsopgang en zonsondergang vaak veel Mexicanen te vinden die er hun ceremoniën opvoeren of een moment van bezinning zoeken. Het land is nog steeds een grote inspiratiebron voor de mensen die er wonen.

Naast de traditionele Maya's op het platteland zijn er natuurlijk ook talloze mensen die in de stad, als individu of in groeperingen, de oude Mayacultuur in het hart dragen. In de grotere steden bestaan vele genootschappen en groepen die zich afstemmen op de oorspronkelijke boodschap van de Maya-cultuur. Sommigen noemen zich expliciet gnostici en leggen in hun filosofieën duidelijke verbanden tussen de oude Maya-cultuur en bijvoorbeeld de oosterse wijsheidsscholen, het oorspronkelijke christendom en de wijsheid van Hermes Trismegistos. Over het algemeen is men terughoudend om hiermee naar buiten te treden, aangezien Mexico stevig onder invloed van de katholieke kerk staat.

Tevens worden meer en meer contacten gelegd met het erfgoed van andere culturen uit Zuid-Amerika, zoals dat der Inca's in Peru, waarmee een grote mate van overeenkomst bestaat. De oude Maya's mogen dan gedood zijn, hun erfgoed verbrand, maar een groot deel van hun gedachtegoed is nog steeds levend. De Maya-boodschap is universeel, en zeker voor de moderne mens heel actueel en aansprekend. De magie van de oude Mayacultuur blijft voor de zoekende mens een rijke bron van inspiratie.

DE AARDE IS EEN DROOMWERELD

In de overleveringen van de indianen is de aarde geen plaats om werkelijk te wonen of te leven. De aarde is een droomwereld. Het is een plaats om er kortstondig te verblijven. De indianen meenden ook dat het leven in eeuwigheid niet in het stoffelijk gewaad van vlees en bloed kon plaatsvinden.

Beenderen vormen de delen waaruit het menselijke skelet, als drager van de stoffelijke mens, is opgebouwd. Oorspronkelijk waren die beenderen de zuiver etherische krachtlijnen, die het levensbeeld en de creatie in tweevoudige zin verwerklijkten. Vandaar dat in vele oude gebruiken en geschriften beenderen steeds als heilig werden beschouwd. In de loop der tijd zijn betekenisvolle tradities die daarmee samenhangen vaak vergeten, en in stoffelijke zin opgevat. De oorspronkelijke betekenis kende men niet meer, of in een gunstig geval klonk deze nog door als een flauwe echo. Iets daarvan vinden we nog heden ten dage terug bij de oude indianenstammen van Midden-Amerika.

In Mexico worden de overledenen nog jaarlijks op de eerste en tweede dag van november herdacht. Op de eerste dag de kinderen en op de tweede de volwassenen. Dat gebeurde en gebeurt nog steeds op feestelijke wijze. Sinds oeroude tijden zijn de eerste twee dagen van november bij heel wat volken ter wereld feestdagen, die het einde van de zomer en het begin van de koude, lichtloze periode aankondigen. Halfhartig heeft de christelijke kerk deze feesten tot de hare gemaakt – de eerste november gedenkt zij haar heiligen en de tweede november haar doden – omdat ze de eeuwenoude volkswaarheden die erachter staan niet uitgeroeid kreeg!

De Mexicaanse ‘dag der doden’ toont

aan dat deze diepere zielenroerselen nog steeds springlevend zijn. Dood en leven hebben voor indianen echter totaal andere waarden: het leven met zijn hoogte- en dieptepunten gaat voorbij en de dood kan een totaal nieuw leven inluiden. Op 2 november 2004 trof een van de redacteuren van Pentagram op het *Zócalo*, het grote centrale plein in Mexico-stad een groepje dansende indianen aan. Toen de dans ten einde kwam, sprak de hoofdman tot de aanwezige toeschouwers en zei met weluidende en soms bewogen stem:

«Mexicanen, herinner u uw afkomst, laat uw harten spreken, laat u niet langer knechten, wees weer een vrij volk. Luistert.

Wanneer u uw blik richt naar het oosten, dan kijkt u richting Spanje, daar waar de vernietigers van onze schitterende culturen vandaan kwamen.

Kijkt u naar het zuiden (en hij wees naar de grote kathedraal), dan kijkt u naar het huis waar de duivel woont.

Kijkt u naar het westen (en hij wees naar de regeringsgebouwen), dan kijkt u naar de mensen die ons in het heden uitsluiten en ons in boeien gevangen houden en

kijkt u naar het noorden, dan kijkt u naar het materialisme, daar waar de coca-cola vandaan komt.

Laat uw leven niet langer hierdoor leiden. Richt u weer op uw innerlijke rijkdom.

Kijk in uw hart en laat het spreken.»

QUETZALCÓATL

*Zoals de ouden zeiden: hier wonen we niet,
en we zijn er niet om hier te blijven.
Op weg naar ginds,
op zoek naar het andere leven
zal ik de prachtige bloemen achterlaten.
En, al is het voor een moment,
ik voel hoe zwaar mijn hart is –
want de prachtige liederen zijn niet van ons,
ze zijn ons slechts geleend.*

Martin Auer

In talrijke legenden in Midden-Amerika wordt Quetzalcóatl, de gevederde slang, weergegeven als de hoogste manifestatie van het goddelijke in de wereld van de uiterlijke vorm. De Maya's noemden deze gevederde slang Gucumátz of Kukulcán, 'de god die men tot in het oneindige ver-eert'. In een overlevering wordt gezegd dat hij als een wijze leraar over zee uit het oosten kwam in een schip dat uit zichzelf voortbewoog, zonder riemen. Het oosten is de dageraad, daar waar de zon opkomt. En door alle tijden heen richten zoekers zich naar het oosten, om de geestelijke dageraad tegemoet te treden.

Quetzalcóatl zou ook weer over zee naar het oosten vertrokken zijn, met de plechtige belofte dat hij op een dag terug zou keren. Hij voer weg 'op een vlot van slangen', zo wordt verteld. In de verhalen van latere volken, zoals de Tolteken en de Azteken zien we Quetzalcóatl plastischer beschreven, als een blanke man met een lichtgekleurd, blozend uiterlijk en een baard. Soms is hij 'een mysterieuze persoon... een blanke man, krachtig gebouwd, met een breed voorhoofd, grote ogen en een golvende baard'. Hij droeg een lang, wit gewaad dat tot aan de voeten reikte. Hij veroordeelde offers, behalve die van vruchten en bloemen, en stond bekend als de god van de vrede... Toen het onderwerp oorlog werd aangesneden, zou hij zijn vingers in de oren hebben gestopt...

DE ZON IS UIT DE MENS!

De oorspronkelijke betekenis van Quetzalcóatl heeft ongetwijfeld een veel diepere achtergrond. De berichten over

de schoonheid en de visie die van hem uitgaan doen niet onder voor die van andere boodschappers van het licht. De indianen uit de tijd vóór de Spaanse verovering – hun taal en hun religie staan bekend onder de naam *Náhuatl* – kenden eigenlijk geen woord voor godsdienst, omdat het voor hen niets anders was dan het leven zelf. Het leven van de indiaan was niets anders dan een ‘pad’ door het tijdruimtelijke naar het grote zonneleven aan de andere kant van de grens, de dood. Was de Azteek niet een deel van het zonnesysteem? Had hij niet alles in zich, wat het zonnestelsel ook had? En omdat hij deel was van het geheel, deel van het ‘al’ was, glansde en straalde in hem niet ook een vlam, een vonk van dat verheven zonnevuur? Daarom droeg hij het hart trots en fier, als een zon in het klein, door de tijd en de ruimte, tot hij het weer kon aanbieden aan de heer van het leven, zodat het weer versmelten kon met het grote vuur, dat de zon was!

De indiaan leefde niet zo uit het intellect, uit het verstand, als wij tegenwoordig. De *Náhuatl* uit lang vervlogen tijden ontdekte dat de mens een centrum in zichzelf had, en vanuit dat centrum bezag en ervoer hij het heelal. Zijn essentie en zijn leven lagen in het hart, het midden van een individuele ziel die in nauwe betrekking stond met de kosmische ziel; en zijn ‘pad’ was, kort gezegd, de vergoddelijking van die menselijke ziel.

Daarom konden de oude Mexicaanse leringen ook zeggen dat de zon, die leven geeft aan het universum, *geboren is uit het offer van de mensheid!* Het grote kosmische vuur aan de hemel kon alleen blijven bestaan, als zij, de mensen, de krijgers, gedurende hun ‘pad’ hun harten vol en open zouden blijven offeren. Door hun hart ‘vrij te houden’ vervolmaakten zij het universum. Het is een bijzondere wederzijdse relatie, die dit volk uit Mexico toekende aan de mens en de zon. En elk individu was beslissend voor de redding van het geheel, maar de *eigen* uitredding, daar ging het niet om. Waren zij niet deel van het geheel? Als het geheel niet bevrijd zou worden was er voor het individu geen enkele reden, zelfs geen mogelijkheid tot bestaan.

QUETZALCÓATL LEEFT HET LEVEN VOOR

In Quetzalcóatl zagen de *Náhuatl* de verpersoonlijking van de goddelijke mens, of de menselijke god. Een geestelijke held, die door de universele cyclus van mystiek lijden, dood en wedergeboorte het oorspronkelijke leven her kreeg, deel kreeg aan de bewustzijnsstaat van het zonneleven.

Een van de mythen over Quetzalcóatl beschrijft hem als een koning van absolute zuiverheid, tot de dag waarop hij, onder druk van slechte adviseurs, zich aan *pulque* bezat en een handeling begaat die hem aan de aarde ketent. Wanhopig om

LEGENDEN VAN DE ZONNEN

*Mexico was een koninkrijk van de zon.
Hoe talrijk de verschijningsvormen
van de goden ook mochten zijn, de som
van alles kwam van de zonnegod.
Een Náhuatltekst die hiervan getuigt,
luidt:*

*«Mijn bloemen zullen niet verwelken,
noch zal mijn zingen ophouden.
Zij groeien, zij verspreiden zich.*

*Nu daalt onze vader, de zon,
uitgedost in rijke veren,
neer in een urn van edelstenen.
Als gehuld in turkooizen halssnoeren
gaat hij
te midden van altijd vallende
bloemen...»*

wat hij als de meest afschuwelijke en zondige overtreding beschouwt, beslist hij dat hij een straf moet ondergaan die tegelijk als voorbeeld moet dienen. Hij verlaat zijn geliefde koninkrijk en offert zich vrijwillig in het vuur. Als zijn lichaam verbrand is, stijgt zijn hart op naar de hemel, waar het in de planeet Venus verandert. De rouw over zijn misstap, Quetzalcóatl's vurige besef van de noodzaak tot reiniging, geven de mythe een universeel karakter, evenals het vuur dat zich in licht omzet. Ze is nauw verwant aan die welke de mensheid overal ter wereld en tijdens alle historische periodes heeft gekend. Een individuele ziel kan een bevrijdend bewustzijn bereiken, door ervaringen heen waarin de duistere en vaak pijnlijke, lichamelijke kanten van het leven even noodzakelijk zijn als de lichtgevende en spirituele zijde. Dat is de menselijke conditie, een conditie waarin de enige echte overtreding *onwetendheid* is, waardoor de wereld hem vermoeit en belast. Quetzalcóatl wijst op de weg die voor de hele mensheid ligt, en leeft het pad voor, door de dingen van deze wereld los te laten en zelf het zuiverende vuur voor te bereiden, waarin hij zal opgaan. Men hoeft dus niet te denken, zo wil de legende zeggen, dat hij zijn bestaan heeft verspild, maar juist door zelfovergave bereikt Quetzalcóatl de eeuwige eenheid; door zich los te maken van het voorbijgaande – en van het bewustzijn dat daarvan het gevolg was.

Beneden: 'Man in slang', La Venta, Mexico. Dit is mogelijk het oudste voorbeeld van de gevederde slang, of Quetzalcóatl in Amerika. Ook in Egypte, in India en in China komt een gevleugelde slang of draak voor. De slang symboliseerde de onbenoembare kosmische krachten, die de werelden tot aanzijn brachten. Zij werd gezien als een metafoor voor wedergeboorte en spirituele vernieuwing

In de meeste scheppingsmythen is er sprake van dat tijdens voorafgaande perioden de wereld slechts bevolkt werd door dieren. De mensheid werd pas gecreëerd na de komst van de era van Quetzalcóatl. Er is pas sprake van de mens ná de ontdekking van het geestelijke principe dat in hem leeft! Zonder enige twijfel wordt, om die reden, Quetzalcóatl door de indianen beschouwd als de schepper van de mens en al zijn werken: hij is de God die de mens in stand houdt (hij is degene die de mensen de landbouw leert) zowel als iemand die verlost, aangezien hij de heren van de dood overwonnen heeft. Ook is hij de bewaarder van de mysteriën, dat is de reden waarom hij tevens de God van de priesters was.

Men kan zich voorstellen waarom Venus, met haar zichtbare verschijningsfasen, het symbool van de wederopgestane Quetzalcóatl was. In haar streven naar liefde en schoonheid vertegenwoordigt zij de ziel; en zij plaatst zich in het centrum van het kosmische drama, precies daar waar de mens zich bevindt, waar hij het gevecht om bevrijding moet leveren.

Na haar aanwezigheid in de westelijke hemel verdwijnt Venus 'onder de aarde' en blijft zij verscheidene dagen verborgen, om daarna, overweldigender dan ooit, aan de oostelijke hemel opnieuw te verschijnen, waar zij samen met de zon opkomt. Dezelfde weg wordt gevolgd door de ziel die afdaalt uit haar hemelwoning, om binnen te gaan in de duisternis van de materie, waarna zij opnieuw in glorie toeneemt, bij de ontbinding van het lichaam.

De mythe van Quetzalcóatl symboliseert deze cyclus van dood en verrijzenis: de eenmaal opgestane ziel zal opnieuw de plaats innemen in het koninkrijk dat lang geleden werd verlaten. De absolute zuiver-

heid van de koning verwijst naar zijn planetaire staat van zijn, wanneer hij nog louter licht is, en naar zijn microkosmos in de zuivere, goddelijke staat. Deze koning van de hemel, Quetzal (Náhuatl voor 'vogel'), is tevens die van de aarde, Cóatl (waterslang), als de mens in overeenstemming met het grote plan van de schepping en in totale harmonie met de hemelse en natuurlijke krachten leeft. Niet alleen door het perspectief van een vogel te kiezen en ook niet door (als een slang) de aardse natuur te verslinden, leert men de Náhuatl wijsheid verstaan, maar alleen door het gehele wezen te zuiveren met de kennis van de vrede en te handelen vanuit het waarachtige ondeelbare zijn.

QUETZALCÓATL EN HERMES

Quetzalcóatl, de gevederde slang met pennen van vuur, brengt de mens oog in oog met het symbool van het gezuiverde en glorieuze slangenvuur. De gevederde slang heeft zijn evenbeeld in de slangenstaf, die we in dezelfde betekenis aantreffen in de Egyptische wijsheid. Het is het krachtige symbool van de wedergeboorte van de mens, de opgestane mens, van de opheffing tot staat van geest-zielenmens. In het zelfoffer wordt hij gelijk aan Quetzalcóatl, ja hij wordt Quetzalcóatl, de zoon van de schepper, zoon van Itzamná, de Vader-Moeder. Zoals de wijze het lijden overwint en het ware koningschap de aardse rechtvaardigheid overschrijdt, wordt — door de eeuwen heen — de ziel van de pelgrim bevrijd van de ketenen van het verlangen en zij wordt weer onsterfelijk als Quetzalcóatl, koning van hemel en aarde.

VANUIT DE HEMEL GEZIEN WORDEN

In een fraai uitgevoerde reisbrochure over Mexico stond dat de Piramides van de Zon en de Maan van het monumentale Teotihuacán, 'de plaats waar de mens God wordt', ontworpen waren om vanuit de hemel te worden gezien! Als je dat leest knipper je wellicht even met de ogen. Wie moesten deze piramides vanuit de hemel zien, wanneer en waarom en met welk doel?

Van andere veelzeggende en soortgelijke bouwwerken en beelden in Mexico, Egypte, Cambodja, Bolivia, en in Peru in het bijzonder de reliëffiguren in de vlakte

van Nazca, die zonder enige twijfel wijzen op een relatie met de hemel en de sterrenbeelden, kan men precies hetzelfde zeggen. En het Paaseiland werd 'de ogen die naar de hemel kijken' genoemd, maar ook 'de navel van de wereld'.

FEITEN...

De Mexicaanse regering was medio 2004 de eerste regering ter wereld, die erkende dat UFO's (*unidentified flying objects*, ook wel vliegende schotels) bestaan. Zij maakte hiermede bewust een einde aan de door andere regeringen volgehouden ontkenning van het bestaan van dit onderwerp. Want stel je eens voor! Als je

Foto genomen vanaf de Piramide van de Maan. We zien de Piramide van de Zon en de dodenweg, die door wetenschappers als Hancock ook wel aangeduid wordt als 'De weg der sterren'.

DE DWERGMENING VAN UXMAL

Volgens de legende werd de Mayastad Uxmal gebouwd door een dwerg met magische kracht. Uxmal betekent 'driemaal gebouwd'.

Uit het ei van een tovenaars kwam een jongen, die op een dag tegen de verboden gong sloeg. Er was voorspeld dat als de gong klonk, de heerser plaats moest maken voor een jongen 'die niet uit een vrouw was geboren'.

De heerser gebod de jongen te doden, maar toen hij was gegrepen mocht hij proberen drie onmogelijk geachte taken te vervullen. Een ervan was het bouwen van de Piramide van de Tovenaar in één nacht.

De jongen volbracht zijn taken, maar de heerser gebod nog steeds zijn dood.

Het kwam tot een krachtmeting, waarbij de heerser het leven verloor.

En zo werd de dwerg koning van Uxmal.

beseft dat de ouderdom van de grote piramides in Teotihuacán in werkelijkheid nog niet bij benadering te bepalen is – evenals trouwens die van de piramides in Egypte, waarmee ze astronomisch gezien qua ligging veel overeenkomst vertonen – maar die volgens archeologische aannames en veronderstellingen niet ouder kunnen zijn dan op zijn hoogst een paar duizend jaar, ervaar je zo'n simpel zinnetje als 'ze moesten vanuit de hemel gezien kunnen worden' als een verfrissende douche. Net als het feit overigens, dat onlangs aan de voet van de grote Egyptische piramides en de sfinx resten van schelpen en zeedieren zijn gevonden die minimaal 11,500 jaar oud zijn. Ze wijzen erop dat de sfinx niet door zand is geërodeerd maar door water. *De piramiden stonden er toen al.*

Reeds in het begin van de vorige eeuw werd tussen de twee bovenste lagen van de Piramide van de Zon in Teotihuacán een dikke laag mica gevonden. Het mica vertegenwoordigde een behoorlijke waarde en werd stilzwijgend verkocht. Waarom daar mica was, vroeg niemand zich kennelijk af. Aan het einde van de vorige eeuw werd in Teotihuacán weer mica ontdekt: ditmaal in de zogenoemde Micatempel. Deze tempel is een onderdeel van enkele gebouwen rond een plein op circa driehonderd meter van de Piramide van de Zon. Daar vond men direct onder een stenen vloer, dus buiten het gezichtsveld, twee op elkaar liggende lagen massieve platen mica met een afmeting van zeventwintig vierkante meter; van een soort die alleen voorkomt in Brazilië, drieduizend kilometer verderop.

De lagen zien eruit alsof ze voor een bepaald doel ontworpen zijn. Waarom men zich deze moeite getroost heeft is nog steeds onduidelijk. Een dergelijk gebruik van mica is nergens ter wereld ooit eerder ontdekt.

Mica is zeer geschikt voor technische toepassingen. Om zijn thermische en elektrische isolatievermogen wordt het tegenwoordig bij de productie van industriële condensatoren gebruikt. Het is ook ondoordringbaar voor versnelde neutronen en kan als zodanig de snelheid van nucleaire reacties helpen regelen.

... EN WAARSCHIJNLIJKHEDEN

De mens is naar alle waarschijnlijkheid niet alleen. De aarde is evenmin de enige bewoonde planeet. Zelfs wanneer men uitgaat van de meest ongunstige veronderstellingen en conservatieve schattingen met betrekking tot de atmosfeer, de afstand tot de zon en de juiste chemische sa-

menstellingen van andere planeten om leven te kunnen dragen zoals wij dat kennen, dan nog zouden er ten minste honderd miljoen andere planeten zijn die leven in de kosmos zouden kunnen hebben als op de aarde. In het boek *Leven in het universum*, uitgegeven door het Massachusetts Institute of Technology concludeert John Billingham «dat er genoeg aanwijzingen zijn die wetenschappers ertoe brengen het ontstaan van organisch leven, en waarschijnlijk ook van intelligent leven, te beschouwen als een intrinsiek onderdeel van de kosmische evolutie, en niet als een toevalstreffer op de planeet aarde.»

Op grond hiervan zou toch met enige stelligheid de conclusie kunnen worden getrokken dat de mens niet alleen is in het universum. Andere, minder beperkende berekeningen gaan uit van de conclusie dat vijf procent van alle zonnestelsels in het universum in staat moet zijn leven te dragen. Dan komt men uit op ongeveer honderd miljard levendragende planeten. Op basis hiervan hebben andere vooruitstrevende wetenschappers in 1979 op basis van de bekende Drake-vergelijking berekend – Drake had al in 1960 berekend dat er niet minder dan tienduizend technologisch geavanceerde samenlevingen alleen al in onze Melkweg tot ontwikkeling zijn gekomen – dat er tot maximaal een miljoen intelligente samenlevingen in onze Melkweg kunnen zijn. Er zijn volgens schatting op zijn minst honderd miljard zonnestelsels in onze eigen Melkweg; maar daarnaast zijn er vele, vele tientallen miljarden spiraallevels in het universum, waarbij er als het ware steeds meer in ons blikveld ‘opduiken’. Dat alles maakt dat het niet alleen volkomen onwaarschijnlijk is, maar werkelijk beperkt denken is, te veronder-

stellen dat alleen de aarde bewoond zou zijn!

Dan hebben we het alleen nog maar over wezens met eenzelfde grofstoffelijke lichamelijke als de onze. In feite zijn wij bezielde, in een bepaalde vorm geboetseerde creaties van koolstof, stikstof, zuurstof en waterstof met een zekere vibratiesnelheid. Wat gebeurt er als de trilling hoger is en voor ons niet meer waarneembaar? De bijbel spreekt alleen van aardse lichamen en hemelse lichamen. De bijbel is ook alleen bedoeld voor de aardse creaturen en niet voor de bewoners van de zon of van Mars, Mercurius, Jupiter, Saturnus of Venus of van alle andere planeten en bollen in het weidse universum. In dit perspectief krijgt het gestelde dat de piramides van de zon en de maan van het monumentale Teotihuacán, ‘de plaats waar de mens God wordt’, *ontworpen waren om vanuit de hemel te worden gezien*, wellicht toch een geheel andere betekenis. Een betekenis die ver boven het bestaan van vliegende schotels uitgaat.

Piramides bepalen de mens bij de reden van zijn aardse bestaan. Daarom is het goed, of beter gezegd volkomen op zijn plaats, dat de mens zijn voorstelling van zichzelf, van een hemel, van de totale schepping, maar vooral van God, grondig gaat herzien.

Wij kunnen de betekenis van de plek ‘*waar de mens God wordt*’ niet alleen intellectueel begrijpen, hij dient op een ander niveau te worden verstaan. Deze naam heeft in feite een diepe allegorische zin. De mens wordt God, goddelijk, wanneer hij loskomt van de tijd en haar wetmatigheden, want piramides zijn getuigenissen van het overwinnen van het aardse bestaan in de dood van het natuurlijke, en het opgaan, de wedergeboorte in het werkelijke leven.

STENEN SPREKEN

Piramides zijn grafmonumenten, graftempels van uitzonderlijke aard en betekenis. Het zijn bijzondere bouwwerken waarvan de mysterieuze kracht dagelijks duizenden mensen versteld doet staan, en die een betekenis hebben die veel tijdperken overspant.

De meeste mensen kennen de afbeeldingen van de grote piramides van Egypte. Deze monumentale getuigenissen uit het verre verleden der mensheid zijn vanaf grote afstand in de ruimte te zien. De vier driehoekige zijden waren oorspronkelijk met glanzend wit marmer bekleed en de top volgens oude legenden met goud. De weerkaatsing in de ruimte moet majestueus zijn geweest. Welke boodschap werd hiermee overgebracht? Waarom en voor wie? De dieven op aarde hebben inmiddels hun slag geslagen; de stenen blijven evenwel spreken.

Misschien minder bekend, maar zeker zo indrukwekkend en betekenisvol zijn de vele piramides in Mexico. De bekendste zijn de piramides van de zon en de maan in Midden-Mexico, waarvan het uiterlijke aanzien eveneens geheel is veranderd, en de trappiramides van de beroemde Mayaheiligdommen in Yucatán. Ook zij hebben astronomische betekenis; ook zij zijn wonderen van meetkundige precisie; het getal π en ook de verhouding ϕ lijken een universele maatstaf te zijn.

Wat willen deze piramides de mens-

heid zeggen? Zijn ze min of meer uit de lucht komen vallen of zomaar uit liefhebberij ontworpen? Onmogelijk! Hun situering ten opzichte van de sterren is frappant en doordacht, evenals hun gangen en kamers en ondergrondse verbindingen dat zijn. Zij spreken een taal die niet zonder meer te verstaan is. Een taal die ook niet op scholen te leren is, maar die de zoekende mens wel in zijn open geest, zijn open hart kan verstaan. Het is een taal die spreekt over de zin en de reden van het bestaan; het is een oeroude taal. Enerzijds zegt zij dat er niets nieuws onder de zon is, dat alles reeds geweest is in een eindeloze herhaling met steeds de dood aan het einde van het bestaan. Anderzijds wijst zij in lichtende karakters de weg uit het huis van de dood, uit de doolhof van dit bestaan.

De westerse mens spreekt over zijn hemel waarnaar hij terug moet keren. Voor de indianen was de plaats van de eeuwige rust het centrum van het universum. De Maya's kennen ook de grote tijdperken der mensheidsontwikkeling. Zij noemden dat cycli of zonnen. Vier daar-

van zijn bijna om. Nu leven wij kort voor het begin van de periode van de vijfde zon. Het heilige boek der Maya's, de *Popul Vuh* getuigt hiervan.

Maar alle heilige verhalen, legenden, hiërogliefen, boekrollen, tempels en piramides van nagenoeg alle volken op aarde getuigen, ieder op eigen wijze, overvloedig van deze zoektocht. Tevens bevatten zij berichten over de grote ontwikkelings-

de daaraan voorafgaande perioden en continenten wel heel anders geweest zijn. Hetzelfde geldt voor de Spaanse veroveraars, met in hun kielzog de kerk van Rome. Zij vernietigden alle geschreven teksten van de Maya's. Daarmee wisten ze alle sporen uit die konden wijzen naar hun weten over hun afstamming en over hun fabelachtige kennis van het heelal en de schepping. Alleen enkele manuscript-

perioden van de mensheid en vertellen over veelsoortige rampen en reusachtige aardbevingen. Werelddelen vergaan afwisselend door vuur en water, hetzij door aardbevingen en vulkanische uitbarstingen of door verzinken en grote verplaatsingen van water. Het aardoppervlak is voortdurend aan beweging onderhevig. Het opheffen en dalen van werelddelen gaat steeds door. Zo werd de hele kust van Zuid-Amerika op zeker moment in de negentiende eeuw in een uur tijd 10 à 15 voet opgeheven, waarna ze weer daalde. Professor Huxley heeft aangetoond dat de Britse eilanden enkele malen onder de golven van de oceaan verdwenen zijn. En wie kent niet de verhalen over het legendarische Atlantis dat gefaseerd in de golven is verzonken? De Egyptische priesters berichtten hierover aan Solon en ook Plato noemt het Poseidonis, het laatste overblijfsel van dit grootse continent.

Had het groeiende christendom niet steeds fanatieker de 'heidense' literatuur vernietigd, had Diocletianus in 296 n.C. de esoterische werken van de Egyptenaren samen met hun boeken over alchemie niet verbrand en had de fanatieke aartsbischop Theophilus van Alexandrië 100 jaar later de volksmassa's niet zo opgezweept dat ze het *mouseion* en alle boeken erin in brand staken, dan zou de kennis over ontwikkelingen in Egypte en Atlantis en over

ten te Dresden, Parijs en Madrid zijn overgebleven.

In haar studie *De Geheime Leer*, zegt H.P. Blavatsky dat diverse Atlantische volkeren reeds ruim voor de totale verdwijning naar Midden-Amerika en Noord-Afrika zijn getrokken en volgens haar zijn het ook de Atlantiërs geweest die de piramides te Gizeh, ver voor de Egyptische bloeiperiode, opgericht hebben. Verder geeft Blavatsky aan dat de Atlantische Asoera-Maya's hun kennis over de dierenriem eveneens aan de Egyptenaren overgedragen hebben.

De vraag waar de Egyptenaren zo vrijwel zonder overgang hun hoogstaande cultuur en hun wetenschap vandaan hebben, wordt tegenwoordig opener benaderd dan vroeger. Geleerden komen oudere beschavingen op het spoor, en vinden aanwijzingen dat de Sfinx ca. 10.000 jaar geleden *onder water heeft gelegen!* Is het in hetzelfde licht bezien verwonderlijk dat de Maya's in Mexico eveneens zo'n hoogstaande kennis van het universum hadden? Zij bezaten veelsoortige piramides, sterrenobservatoria, tempels en vele in steen uitgehouwen andersoortige verbeeldingen waardoor hun levensbeschouwing, ondanks alle Europese vernietigingen, nog steeds tot uitdrukking komt. Deze stenen spreken hun eigen taal.

ATLANTIS

«De farao heeft een expeditie uitgezonden naar het westen om naar de sporen van Atlantis te zoeken, het land waar drieduizend driehonderd en vijftig jaar geleden de voorouders der Egyptenaren – die de volledige kennis van hun vaderland hebben meegenomen – van afkomstig waren.»

Aldus een opmerkelijk deel van een oude Egyptische tekst uit de periode van de 2^e Dynastie, 2853-2734 v. C. Heinrich Schliemann (1822-1890), de legendarische ontdekker van het legendarische Troje, liet de papyrus waarop de tekst was geschreven kort voor zijn dood in de kluis van een Parijse bank deponeren. In een verzegelde brief beschreef hij zijn inzichten over de inhoud ervan, die wel vijfduizend jaar terugreikt.

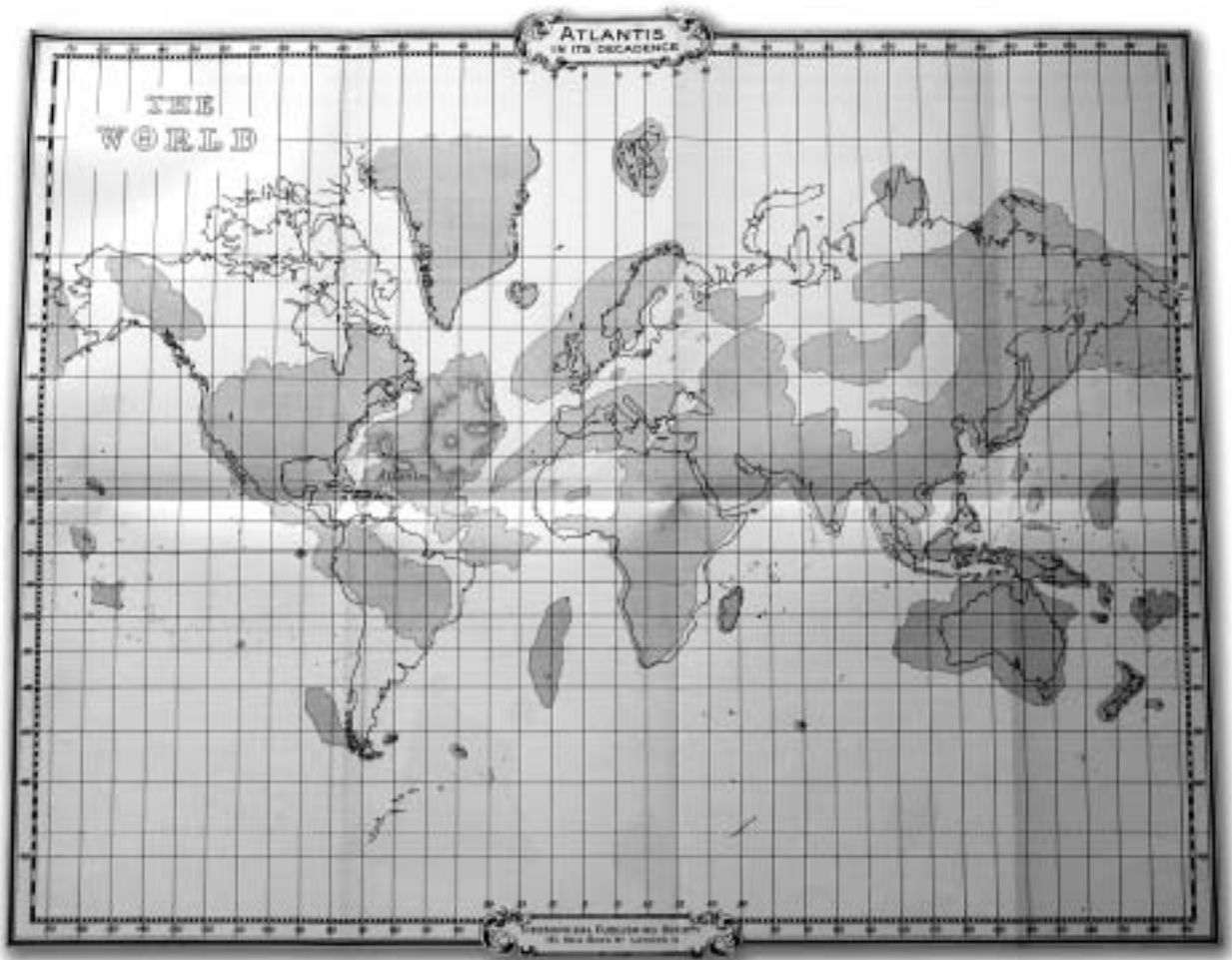
WAAR OF NIET WAAR?

Er zijn mensen die onomstotelijk zeker weten dat Atlantis bestaan heeft. Er zijn er die een onvoorwaardelijk geloof hebben in het bestaan van Atlantis, en er zijn mensen die dit gegeven als nonsens afwijzen. Ongeacht wat er ook over gezegd, gesuggereerd of eventueel bewezen wordt, zij leggen het naast zich neer. Noch in de visie van Darwin, noch in de christelijke visie op het ontstaan en de ouderdom der mensheid is hier plaats voor.

Ongeveer 2500 jaar geleden schreef Plato zijn *Timaeus* en *Critias*¹. Hierin laat hij de Griekse staatsman Solon verslag over Atlantis doen, zoals deze het verhaal van de priesters van Saïs in Egypte heeft vernomen. Deze priesters beschikten over een mysterieuze kennis die duizenden jaren ouder was dan die van de Grieken. Reden ook waarom een man als Pythagoras eveneens naar Egypte trok om te studeren. Solon werd daar onder meer vertrouwd gemaakt met de inscripties die op de pilaren van de tempel van de godin Neith waren aangebracht. Deze inscripties, die perioden van duizenden jaren hadden overleefd, bevatten een schat aan concrete informatie over Atlantis. De Egyptische wijzen waren al duizenden jaren eerder van deze kennis op de hoogte.

Licht spottend vertelden zij hem dan ook: «O Solon, Solon, jullie Grieken blijven toch altijd kinderen, er is geen enkele oudere Griek onder jullie.» Solon vraagt wat hij bedoelt. «Omdat jullie zielen zo jong zijn, er is geen enkele oude zienswijze overgeleverd uit oude tradities, noch is er iets van de oeroude wetenschap onder jullie. En ik zal je vertellen waarom. Er zijn geweest, en er zullen opnieuw zijn, grote vernietigingen van de mensheid door vele oorzaken. De grootste zijn teweeggebracht door water en vuur, en de andere, kleinere door een onnoemelijke hoeveelheid andere oorzaken.»

Vervolgens kreeg Solon een uitgebreid verslag over Atlantis in de vorm van een mythe. «De oude hoofdstad was rijk aan

natuurlijke bronnen en er was voedsel in overvloed. Hoge bergen boden beschutting tegen de noordenwind en over de weiden zwierven dieren zoals olifanten en paarden, die dronken uit meren en rivieren. Er regeerden tien koningen over dit paradijselijke eiland en de bewoners leefden er in volmaakte harmonie.»

In *Critias* is Plato vrij expliciet over de datum van Atlantis; en hij is ook duidelijk over de locatie: het lag in de oceaan buiten de Zuilen van Heracles. De Egyptenaren zeggen: «Onze geschriften vermelden immers hoe jullie stad destijds een reuzenmacht, afkomstig uit een vreemd werelddeel in de Atlantische Oceaan tot staan bracht, toen deze overmoedig tegen heel Europa en Azië tezamen oprukte. Toen was die zee immers nog bevaarbaar: ze omsloot een eiland, gelegen vóór de zee-

engte die jullie, Grieken, naar eigen zeggen de Zuilen van Heracles noemen. Vanuit dat eiland, groter dan Libië en Azië samen, kon de reiziger van toen oversteken naar de andere eilanden, en van die eilanden uit bereikte men het hele vasteland aan de overkant, gelegen rondom een heuse zee. Want alles wat aan onze zijde van die zojuist genoemde zee-engte gelegen is, blijkt veeleer een binnenhaven met een smalle vaargeul te zijn, maar wat ginds ligt, dat is de echte zee; en het land dat háár omsluit, verdient de naam 'vasteland' pas echt, en met het volste recht.» Samengevat komt het erop neer dat Atlantis een immens eilandenrijk is geweest, dat gefaseerd ten onder is gegaan en tot circa 11.500 jaar geleden, met Poseidonis als laatste eiland, ten westen van de Zuilen van Hercules, het huidige Gibraltar, heeft bestaan.

Kaart met het vasteland van Atlantis in zijn grootste omvang uit het gelijknamige boek van W. Scott-Elliott uit 1906

TROANA-MANUSCRIPT

In het British Museum in Londen bevindt zich het beroemde Troana-manuscript, dat ongeveer 3500 jaar geleden, ten tijde van de Mayaperiode in Yucatán, is geschreven.

Dit manuscript geeft een beschrijving van de ramp waardoor het eiland Poseidonis onder de golven verdween.

«In het jaar 6 Kan, op de 11de Muluc in de maand Zac hadden verschrikkelijke aardbevingen plaats, die zonder ophouden voortduurden tot de 13de Chuen. Het land van de modderheuvels, het land Mu viel als een offer. Nadat het land tweemaal was opgetild, verdween het plotseling in de nacht, terwijl het gevormde bassin voortdurend door vulkanische krachten werd bewogen.

Daar de aardbevingen zich beperkten tot een bepaalde plaats waren zij er de oorzaak van dat het land op verscheidene tijdstippen en op verschillende plaatsen zonk en weer omhoog geheven werd.

Tenslotte viel de oppervlakte weg en tien landen werden uiteengerukt en verspreid.

Niet in staat de kracht van het water te weerstaan verzonken zij met hun

64.000.000 inwoners 8060 jaren vóór het schrijven van dit boek.»

Door een inslag van een planetoïde in de Atlantische Oceaan moet er een immense vloedgolf zijn geweest, zo vermoedt men: tussen 17.000 en 7.000 v. C. hebben meerdere grote klimatologische veranderingen op aarde plaatsgevonden. In betrekkelijk korte tijd zijn gigantische, kilometers dikke ijsmassa's gesmolten, waardoor de zeeën en oceanen circa 120 m zijn gestegen. Rond het jaar 11.600 v. C. moet een verwoestende wereldwijde zondvloed hebben plaatsgevonden, een zondvloed die gepaard ging met enorme

aardbevingen en verhoogde vulkanische activiteit. Zeeschelpen en restanten van zeedieren die volgens de datering met de C-14 methode een ouderdom hebben van ongeveer 11.600 jaar en bij de grote piramide van Gizeh zijn gevonden, zijn waarschijnlijk nog sporen daarvan.

Bij de tot de Bahama's behorende Bimini-eilanden vonden diepzee-duikers een zeshonderd meter lange weg of verdedigingsmuur van grote steenblokken. Koolstofdatering wees uit dat de fossielen van de mangrovewortels waarmee deze stenen waren overwoekerd circa 12.000 oud zijn. Ook voor de kusten van Marokko, Spanje en de Canarische eilanden zijn dit soort steenblokkenformaties aangetroffen. En wat te denken van de lavabrokken, die ten noorden van de Azoren vanuit een diepte van drieduizend meter uit de zee omhoog zijn gehaald? Het blijkt dat deze lava in de aardatmosfeer, dus boven water, gestold is! En de koraalformaties op het Azoren-plateau hadden onmogelijk kunnen gedijen op die diepte.

Veel andere kleinere of grotere wetenschappelijke bevindingen tonen aan, of doen op zijn minst een sterk vermoeden rijzen, dat er land is geweest, waar nu de Atlantische Oceaan is. En dat stelt de overeenkomsten die je op tal van gebieden aantreft in Amerika en Afrika en in Azië en Europa in een heel ander daglicht. Er zijn wereldwijd meer dan 500 'scheppingsverhalen' die over een dergelijke catastrofe vertellen.

ATLANTIS ALS BAKERMAT

De papyrus van Schliemann en het verslag van Solon vertonen opmerkelijke overeenkomsten. Volgens het citaat uit de papyrus waren de naar Egypte geëmigreerde Atlantiers de voorouders van de oude Egyptenaren, die bovendien alle kennis van hun vaderland hebben meegebracht. Al heel lang voor de definitieve on-

dergang van hun land moeten de Atlantiers zich reeds in Egypte hebben gevestigd en zich met de bevolking hebben vermengd.

Anders gesteld: Atlantis zou in feite de bakermat van de Egyptische beschaving kunnen of moeten zijn geweest. Dat verklaart ook waarom de beschaving in Egypte zich zo snel ontwikkelde. Maar wellicht zou Atlantis ook de bakermat kunnen zijn geweest van de Mexicaanse beschavingen.

Een uit de Maya-cultuur stammend bas-reliëf bevat verscheidene verwijzingen naar de ondergang van Atlantis. Er is o.a. een tempelpiramide op te zien die instort en onder water verdwijnt en een uitbarstende vulkaan. Ook zien we een drenkeling in zee, die suggereert dat vele mensen bij deze catastrofe verdrinken zijn. Enkelen is het gelukt zich per kano in veiligheid te brengen.

Volgens oude Azteekse verhalen kwamen zij van over het water uit het legendarische thuisland Aztlan, de verrukkelijke plaats zoals zij dat volgens overleveringen zelf noemden, 'de witte plaats'. Zij ontscheepten zich in de zeven grotten. Op een oude tekening wordt Aztlan als een eiland weergegeven, omringd door water en met een persoon die van het eiland weg roeit. (Atl betekent water). De stammen van Aztlan, die aan de kust van Amerika aan land gingen, zijn om die reden veel later door de Spanjaarden Azteken genoemd. Een van die stammen droeg de naam Mexica's.

KOSMOLOGIEËN

In de beschrijvingen van de mensheidsontwikkelingen in de verschillende kosmologieën is er vóór het huidige tijdvak, dat het Arische wordt genoemd, een grote Atlantische beschaving met zeven rassen geweest, die weer een verdere ontwikkeling was van de grotendeels daaraan

voorafgaande Lemurische beschaving.

Helena Blavatsky, Rudolf Steiner en Max Heindel wijden er uitvoerige uiteenzettingen aan en ook J. van Rijckenborgh en Catharose de Petri maken in hun boeken en toespraken melding van de Atlantische beschaving.

Volgens Scott-Elliot² was Atlantis ten tijde van het derde ras, de Tolteken, die bekend stonden om hun bouwkunst, op het hoogtepunt van zijn beschaving. Door het optreden van de opkomende en zelfhandhavende Turaniërs zette de gefaseerde ondergang van Atlantis zich daarna in: volgens de esoterische opvattingen was de ondergang van Atlantis uiteindelijk te wijten aan de spirituele ontaarding van de bevolking. Blavatsky beschrijft in haar *Geheime Leer* dat de nazaten van de Asoera-Maya's naar het schiereiland van Yucatán zijn uitgeweken en vandaar verder naar het westen trokken. Men had destijds, zo kan men veronderstellen, weet van de op-

De vlucht van de Mexica uit Aztlan, het legendarische witte eiland en het mythische vaderland van de Maya's, uit de *Codex Boturini*

handen zijnde ondergang van het moederland.

Het is zoals de Egyptische wijzen al aan Solon leerden: «Er zijn geweest, en er zullen opnieuw zijn, grote vernietigingen van de mensheid door vele oorzaken.» Opgehoopte atmosferische spanningen veroorzaken (geologische) rampen en catastrofes, die de wendingsmomenten in de tijd markeren, zoals ook nu, mede door de veranderende stralingsinvloeden uit het universum, er een aanstaande lijkt te zijn. Dat dit gegeven ook in de astrale sfeer van deze aarde tot uitdrukking komt, kun je zien aan het feit dat al geruime tijd wereldwijd groepen mensen uitgaan van een ondergang van deze wereld. Daarvan kan echter geen sprake zijn. De nieuwe omstandigheden willen ertoe leiden, de aarde en haar mensheid juist tot een hoger bewustzijnsniveau te tillen. Dat is wellicht de reden waarom de Maya's zeggen dat de vijfde zon nog moet schijnen.

De gehele mensheid put en leeft uit en door een centraal energieveld van deze aarde; de aarde weer uit het energieveld van het zonnelichaam, het zonnelichaam weer uit dat van het melkwegstelsel en zo verder. Doorredenerend kan gesteld worden dat het atoom als bewustzijnsdrager gelijk is aan het geheel van de stoffelijke alopenbaring. En de nieuwste ontdekkingen over het menselijke bewustzijn concluderen dat een individueel, afgezonderd menselijk bewustzijn in feite niet bestaat, hoezeer we dit ook als zodanig ervaren!

Het allesomvattende energieveld waarin de aarde gebed is, stond en staat in de esoterische leringen bekend onder de benaming 'de Akashakronieken'. Hierin liggen alle ervaringen en ontwikkelingen opgeslagen; en in het gebied van ruimte en tijd bouwt men tot aan een zekere grens altijd voort op wat er reeds eerder ontwikkeld is. Uiteindelijk is de schepping één geheel, en vele malen be-

langrijker dan de ontwikkelingen op de aarde. Ons driedimensionale gebied van ruimte en tijd is het laagste in vibratie en het meest gematerialiseerde of verstoffelijkte deel van de schepping. Meerdimensionale universa en energievelden stijgen hier bovengaan en zijn van een andere orde. Zij doorstralen en sturen weer ons universum. In de hermetische geschriften wordt dit tot uitdrukking gebracht in het gezegde dat het boven gelijk is aan het beneden, zoals het in het grote is, zo is ook in het kleine.

Via grote en grootse stadia van ontwikkeling wordt dit gezegde ook in ons deel van het universum weer geheel bewaarheid. Op de aarde waarop wij leven en bovenal in en door de mens zelf.

De beschaving van Atlantis stond in zo'n zelfde ontwikkeling, waarin een mensheid in een voortdurende strijd tussen het herscheppende Licht en het beperkende duister worstelde om vooruitgang, om innerlijke expansie.

Zou in onze tijd, waarin vrijgemaakte maar grotendeels onbenutte atoomenergie zich in de atmosfeer ophoopt, en waarin we zien hoe men de kosmische energie, die de aarde via de noordpool voedt, op onverantwoorde manier verstoort, het licht opnieuw de verliezer zijn? We kunnen het niet weten. Wel is het zeker, dat ieder die licht kan vrijmaken, in deze strijd het grote verschil kan betekenen.

¹ Plato. *Verzameld werk, deel 5* Kapellen/Kampen, Pelckmans/Agora, 1999, pp. 197-198.

² William Scott-Elliot. *The story of Atlantis*. Oorspronkelijke uitgave 1896. Gebruik zoekmachine om de verschillende versies op internet te vinden.

WAAR HET LICHT EENMAAL GESCHENEN HEEFT...

De indiaanse ziel is vanouds sterk gericht op de onzichtbare wereld – op die van de voorvaderen, maar vooral op het gebied van de waarlijk levenden. Als hoogste ideaal voor een indiaan werd gezien het innerlijk overwinnen van ‘de onderwereld’ (de zichtbare wereld met zijn bedrieglijke reflectiesfeer) en het binnengaan in de bovennatuur. Deze mens is een ware krijger: iemand die zichzelf overwint. Daarom is het hem toegestaan zijn hoofd te tooien met de veren van de adelaar, met de kracht van de geest. Het is een symbool, waarvan later de diepzinnige betekenis op de achtergrond raakte totdat het tenslotte geheel uit het gezichtsveld verdween.

De legenden, mythen en nog overgebleven getuigenissen van de oude inheemse volkeren van Midden-Amerika zijn van een hoge spiritualiteit. Wie het kan zien, herkent dezelfde universele kracht, dezelfde inspiratie die ook aanzet gaf tot de heilige rituelen van de oude volken, van India tot aan Griekenland en van Egypte tot in Gallië. In Mexico waren dat Quetzalcóatl en Kukulcán of Gucumátz, de god van de gevederde slang, boodschappers van de eeuwigheid, brengers van het licht. De zon was steeds hun symbool.

In de oudheid was de zon in veel gevallen het zinnebeeld van het allerhoogste en

zuiverste, van de godheid zelf. De zon was enerzijds het symbool van de werkelijke, natuurlijke stuwkracht, anderzijds ervoer men ook de spirituele kracht áchter de zichtbare zon: het symbool van het goddelijke in de mens. In het menselijke hart strijdt de duisternis van deze wereld tegen het licht, vaak schijnbaar winnend. Maar onophoudelijk offert het licht, het van God uitgaande, zich aan de duisternis. Zij lost haar op – en zal derhalve altijd overwinnen. Het is het universele drama van – en ín – de mens. Daarom hoeft men zich in feite niet te verwonderen wanneer men deze boodschap door alle tijden heen steeds opnieuw aantreft als de essentie van werkelijke godsdienst: ware godsdienst getuigt van één en hetzelfde gebeuren, hoe dit ook in mythisch-symbolische zin wordt uitgedrukt.

GOD LIGT IN DE MENS VERBORGEN!

Het westerse geloofssysteem perste met geweld alle goddelijkheid steeds verder in een historische context en sinds de tweede tot en met de vierde eeuw van onze jaartelling is er een aangepaste geschiedenis van het christendom opgesteld. Voor een groot deel van de mensheid werd een voorstelling van zaken gecreëerd die van één mens een god maakte, en daarmee het goddelijke in álle mensen wegloog... Veel van wat aan de westerse mens werd opgedrongen als waarachtige en bijzondere historische openbaringen van God zelf, zijn in wezen niet meer dan reeds

Boven: Ronde
piramide nabij
Guadalajara,
Mexico

veel langer bestaande maar verkeerd uitgelegde mythen. Zij wijzen op zich naar een hoogstaande innerlijke waarheid en verkondigen een mogelijke openbaring, maar hebben geen puur historische betekenis. Van meet af aan is dat ook nooit de bedoeling geweest.

De Spanjaard Francisco Pizarro, die op een vreselijke wijze onder de Inca's in Peru en Bolivia heeft huisgehouden, stond ervan versteld dat de geloofselementen en rituelen van de Maya's en Azteken zo'n opmerkelijke overeenkomst vertoonden met die van het christendom. Door de Spaanse veroveringen van bijna 500 jaar geleden werd in Midden-Amerika het katholicisme min of meer onder dwang aan de indiaanse bevolking opgelegd en dat heeft tot op de dag van vandaag diepe littekens achtergelaten. Maar ondanks het feit dat de Spaanse conquistador Hernán Cortez – zoals uit zijn dagboek blijkt – «de ziel van de Indios wilde uitroeien», omdat zoals hij ook zei «de satan zonder twijfel de Mexicanen dezelfde dingen heeft onderwezen, die God het christendom heeft geleerd», is hem dit met al zijn gruwelijkheden niet gelukt. In het Mexico van vandaag zijn vele religieuze groepe-

ringen van allerlei gezindten. Er zijn nog enkele tientallen indiaanse groeperingen die oude tradities in stand houden. Een kleine tachtig procent van de bevolking is formeel aangesloten bij de verschillende christelijke kerken, maar net als overal in de wereld loopt hun aantal terug. Daarnaast zijn er uiteenlopende bewegingen van min of meer esoterische aard. Deze bestaan uit mensen die op enigerlei wijze ervan doordrongen zijn, dan wel vermoeden dat God in de mens verborgen ligt en dat het perspectief van mens-zijn is, dat God-in-hem weer kan gaan leven!

EEN BIJZONDERE BRIEF

In de op een na grootste stad van Mexico, Guadalajara, woonde en werkte één zo'n groep. Hun zoektocht kreeg in 2001 een beslissende wending. Zij kwamen in contact met het moderne rozenkruis van het Lectorium Rosicrucianum uit Haarlem in Nederland en Zaragoza in Spanje. Tijdens de opening en ingebruikneming van hun eerste centrum, op 26 november 2004 in Guadalajara, werd een brief voor-gelezen die een van de zoekers speciaal voor dit feestelijke moment had geschre-

ven en waarin hun zoektocht werd verwoord.

«[In onze groep] hebben we veel verschillende wegen bewandeld, waarbij veel mensen achterop zijn geraakt. In 2001, toen de geestelijke onderzoekingstocht waarmee we bezig waren nog steeds vruchteloos bleek, beleefden wij een beslissend jaar. We vonden enkele boeken van de grootmeesters van het Lectorium Rosicrucianum, die het diepste verlangen van ons hart vertolkten: de boodschap van bevrijding! Zeven jaar stonden ze bij een van ons onopgemerkt in de boekenkast, maar toen ze werden ontdekt, veroorzaakte hun boodschap een diepe verandering in de groep zoekers die we waren. Deze boeken waren: *De Komende Nieuwe Mens*, *Dei Gloria Intacta* en *De Broederschap van Shamballa*. We lazen ze allemaal – en het veranderde alles. De verwarring in de groep was volledig toen we uit de literatuur begrepen dat de tot op heden geleverde inspanningen juist in de tegenovergestelde richting hadden gevoerd van het doel dat we najoegen; we waren vele jaren in de verkeerde richting geleid! Op Pasen van datzelfde jaar lieten wij de oude vormen varen – die zich immers op het occultisme baseerden – en werd een nieuwe fase ingeluid.

Toen we de grote waarde van die publicaties beseften, getroostten we ons alle mogelijke inspanningen om wat er maar aan informatie beschikbaar was te pakken te krijgen. Want we wilden het perspectief dat zij boden beter kunnen vatten. We zochten in alle boekhandels van onze stad naar andere titels, zonder dat we er meer dan vijf op het spoor kwamen. Gelijktijdig werd met de woordvoerder van de groep in Spanje contact gelegd en dat kon dankzij de bemiddeling van één van de groepsleden onderhouden worden. De voorafgaande praktijken werden gestaakt en de groep die zich reeds op basis van de beschikbare titels gevormd had, bleef de

ontvangen informatie verslinden: men trof elkaar tijdens bijeenkomsten in parken en in de huizen van vrienden om samen te lezen en de teksten te commentariëren en er was een uitgebreide, diepgaande innerlijke activiteit.

In december van 2001 wachtten wij op reacties uit Spanje. Bij het zien van de reactie die de leringen teweeg hadden gebracht, vatten de verantwoordelijken voor de uitgeverij waarmee wij contact hadden opgenomen het plan op om in januari 2002 een bezoek aan deze stad te brengen. Enkele dagen vóór kerst werd ons echter meegedeeld dat dit bezoek wegens andere verplichtingen niet zou kunnen doorgaan. We waren hevig teleurgesteld, en we besloten dat, als de vertegenwoordigers van de uitgeverij niet hierheen zouden komen, wij dan wel naar hen toe zouden gaan. Aldus staken in februari 2002 de eerste vertegenwoordigers van de groep de oceaan over – met de vraag in hun hart als enige zekerheid! Wij die achterbleven, voelden het belang van deze gebeurtenis en via e-mail bleven we met hen in contact. Alleen al dit contact was voldoende om het vuur nog meer dan voorheen aan te wakkeren: en nog vóórdat de eerste groep was teruggekeerd, stond een tweede missie, zeven mensen dit keer, reeds klaar voor vertrek.

'Nieuw licht in
Zapotlán:
Lectorium
Rosicrucianum'

Het nieuws dat er een religieuze organisatie bestond, een internationale gemeenschap, die in praktijk bracht wat in de boeken werd geschreven, was een geweldige verrassing voor ons. Onze vertegenwoordigers gingen erheen om meer kennis te verkrijgen en keerden terug met maar één parool: de leer overbrengen en met elkaar delen. Wat konden zij uitdelen? De kleine vlam die zij in Europa hadden ontvangen en in hun harten koesterden! Enthousiast en in vuur en vlam door de nieuwe boeken die we in Spanje verkregen, wijdden wij de rest van het jaar aan het grondiger leren kennen van de verschillende onderwerpen.

In juni 2002 vond het eerste bezoek van vrienden uit Europa plaats, en in die week werden de eerste openbare lezingen in dit land gehouden, in het dorpje Juana-catlán, Jalisco. Vanaf die tijd was alles anders en leek niets meer op wat het was geweest. Was dat misschien de eerste stap, die leiden zou tot de opening van een eerste centrum van de gnosis op onze breedtegraden? Misschien kunnen wij deze vraag beantwoorden als wij denken aan de oude culturen die zich in ons land gemanifesteerd hebben:

- aan de Maya's, met hun legendarische koning Kukulcán en hun wijsheid en zelfkennis;
- aan de Azteken, met Quetzalcóatl, zoon van de gevederde slang: een slang met adelaarsveren die het nieuwe denkvermogen symboliseert; het nieuwe denkvermogen dat voortkomt uit de tweede doop: 'de doop met vuur'. Een feit dat ook in ons nationale embleem wordt vertegenwoordigd door de adelaar die een slang verslindt;
- aan Huachimontones, een archeologische vindplaats slechts 60 kilometer van deze stad (Guadajajara) vandaan. Deze plaats staat nu bekend als Teuchitlán, (plaats van de eerste en enige God), met zijn cirkelvormige

piramides en citadellen die zijn opgebouwd uit 13 niveaus en hellingen kennen in de beroemde 7:4 verhouding van de Maya-tempels, tweeduizend jaar oud: de tijd van de Christusimpuls.

De weg naar vandaag is niet gemakkelijk geweest: om ondanks de persoonlijkheid naast andere persoonlijkheden te werken op het smalle pad dat tot de realisatie van *het grote werk* voert. Dit is slechts mogelijk wanneer de Gnosis door de mensen heen kan werken, pogend zich door hen uit te drukken, en hen kan zuiveren. Vandaag beleven we, na vele moeilijkheden en vele hindernissen, deze zozeer verbeide dag, waarop de eerste Mexicaanse tempel van het Lectorium Rosicrucianum gewijd wordt. Als wij met het voorgaande rekening houden, is het met betrekking tot het nieuwe centrum zeker op zijn plaats de oude uitspraak te bevestigen dat «een tempel, gewijd aan het licht van de Gnosis, *heropend* wordt op een plaats waar dat licht ooit met grote intensiteit heeft gestraald!»

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BOEKEN BIJ DE SAMENSTELLING VAN DE ARTIKELN
IN DIT PENTAGRAMNUMMER

- Anoniem, *Het evangelie van de heilige twaalven*, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1979
- Bijbel, *Nederlands Bijbelgenootschap*, Haarlem, 1995
- Blavatsky, H. P., *De geheime leer*, Couvreur, Den Haag, 1968
- Calleman, C.J., *De Mayakalender en de transformatie van het bewustzijn*, Ankh-Hermes, Deventer, 2004
- Calleros, M.A.V., *Chizen Itza, la Ruta iniciatica de los Mayas en Chizen It-za*, lokale uitgave in eigen beheer, 1996
- Collins, A., *Gateway to Atlantis*, Headline Books, Londen, 2000
- Cordan, W., *Popol Vuh, het heilige boek van de Maya's*, Ankh-Hermes, Deventer, 1977
- Cotterell, M., *Voorspellingen van Toet anek Amon*, The House of Books, Vianen, 2001
- Donnelly, I., *Atlantis, The Antediluvian World*, herz. druk door E. Sykes, Gramercy Publishing, New York z.j.
- Gallenkamp, C., *Maya: het raadsel van een verloren en hervonden beschaving*, Elsevier, Amsterdam, 1963
- Gilbert, A. & Cotterell, M., *The Mayan Prophecies*, Element Books, Shaftesbury, 1995
- Girard, R., *Esotericism of the Popol Vuh*, Theosophical University Press, Pasadena, Cal., USA, 1979
- Hancock, G., *Spiegel van de hemel*, Tirion, Baarn, 1998
- Hancock, G., *Onderwereld*, Tirion, Baarn, 2005
- Hancock, G., *Het ontstaan en einde van alles*, Tirion, Baarn, 1998
- Harpur, T., *De 'beidense' Christus, Herontdekking van het verloren licht*, Ankh-Hermes, Deventer, 2004
- Heindel, M., *Rozekruisers Cosmologie*, Uitg. Gnosis, Amsterdam, 1924
- Jenkins, J.M., *Het einde van de Maya kalender 2012. Decodering van de Maya kosmogeneris*, Ankh-Hermes, Deventer, 1998
- Jones, D. M., & Moyneaux B.L., *Mythology of the American Nations*, Hermes House Publ., Londen, 2001
- Knibb, M.A., *Het boek Henoch, het eerste of Ethiopische boek*, Ankh-Hermes, Deventer, 1983
- Laszlo E., *Kosmische visie, wetenschap en het Akasba-veld*, Ankh-Hermes, Deventer, 2004
- McTaggart, L., *Het veld, De zoektocht naar de geheime kracht van het universum*, Ankh-Hermes, Deventer, 2004
- Morley, S.G. & Brainard G.W., *The Ancient Maya*, Stanford Un. Press, 1985
- Parsons C. E., *Mitla town of the Souls and other Zapotec-speaking Pueblos of Oaxaca, Mexico*, Chicago, 1936
- Petri de C., *Het levende woord*, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1989
- Plato, *Timaeus en Kritias, Verz. Werk, deel 4*, Uitg. De Driehoek, Amsterdam, 1989
- Ramaswamy, S., *The lost land of Lemuria*, University of California Press, Berkeley, Cal., USA, 2004
- Rijckenborgh, J.v., *De elementaire wijsbegeerte*, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1965
- Rijckenborgh, J.v., *De roep der Rozenkruisers Broederschap*, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1966
- Rijckenborgh, J.v., *De Apocalyps van de nieuwe tijd*, Bad Munder, 1965, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1966
- Rijckenborgh, J.v., *De belijdenis der Rozenkruisers Broederschap*, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1966
- Rijckenborgh, J.v., *De Egyptische oer-gnosis, deel 4*, Rozenkruis Pers, Haarlem, 1965
- Sahagun, B., de, *1499-1590, Algemene geschiedenis van de aangelegenheden van Nieuw-Spanje*, samengesteld uit vele teksten die ontleend zijn aan inheemse bronnen
- Sahagun, B., de, *General History of the Things of New Spain*, Santa Fe, 1950-'75
- Schele, L., & Freidel, D., *A Forest of Kings, The Untold Story of the Ancient Maya*, William Morrow, New York, 1990
- Schepel, S., *Enuma elisj*, Ankh-Hermes, Deventer, 2002
- Séjourné, L., *Burning in water: Thought and Religion in Ancient Mexico*, Shambhala, Berkeley, 1976
- Scott-Elliot, W., *The Story of Atlantis*, Theos. Publ. Soc., Londen, 1896 Shaftesbury, 1995
- Slavenburg, J., & Glaudemans, W., *De Nag Hammadi Geschriften*, Ankh-Hermes, Deventer, 2004
- Toonen, P., *De natuurlijke tijd. Berichten van de oude Maya's voor de nieuwe tijd*, Uitg. Petiet, Laren, 2002
- Zwaal, N., *De Maya's: dragers van universele wijsheid*, De Morgenster, Amsterdam, 2005

